Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
[БУРЯ]АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... гарана | № 195 (17318) | 1986 оной августын 24, воскресени | Сэн 3 мүн.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУДЫЕ ШИИДХЭХЭ ЗУУРАА...

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Алас-Дурна зүг ошожо, хэһэн хөөрэлдөөнүүд болон уулзалганууд тухай материалнуудай суглуулбари «Шэнэдхэн хубилгалга хойшолуулашагүй шухала удхатай, тэрэ бултанда, бүхы юумэндэ хабаатай» гэһэн гаршагтайгаар хэблэгдэн гараба.

Владивостогто Ленинэй орден барюулалгада зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ, Хабаровска хизаарай партийна организациин эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ нүхэр М. С. Горбачевой хэлэһэн үгэнүүд, 1986 оной июлиин 25—31-дэ тэрэнэй Алас-Дурна зүгтэ ерэһэн тухай бусад материалнууд суглуулбарида оруулагдаһан байгаа.

Политиздат энэ брошюра хэблэжэ гаргаа.

(ТАСС).

[КП]СС-эй ЦК-да, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ВЦСПС-тэ БОЛОН ВЛКСМ-эй ЦК-да

[...] шэлүүлхын, мал ажалай продукци үйлэдбэрилгые, худалдалгые саашадань үргэдхэхын тула улам дээшэлжэ байһан арга боломжонуудые зарим колхоз, совхозууд, районно агропромышленна нэгэдэлнүүд гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэжэ шадабагүй гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ. Үбэлжэлгын үедэ Узбегэй ССР-эй ажахынууд мал болон шубуудые, һү ба үндэгэ худалдаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй. Урдахи үбэлжэлгэтэйнь сасуулбал, Брянска болон Смоленскэ областьнуудта мяха, һү үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгын хэмжээн доошолуулагдаа, Киргизэй ССР-тэ, Буряадай, Мордвагай, Чечено-Ингушай, Чувашай АССР-нүүдтэ, Актюбинска, Амарай, Джезказганска, Запорожско, Иваноаска, Костромской, Магаданай, Николаевска, Оренбургска, Рязанска, Хойто-Казахстанай, Семипалатинска, Харьковска, Целиноградска болон Шэтын областьнуудта мал болон шубуудые худалдалга хороогдоо, Яхадай АССР-тэ, Новгородско, Псковско, Сумска, Тульска болон бусад зарим областьнуудта һү үйлэдбэрилжэ худалдалга мүн лэ доошолуулагдашоо.

Ажалша коллективүүдтэ технологическа журамай доошолуулагдаһанһаа, эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриин һуларуулагдаһанһаа, мүрысөө эмхидхэлгэдэ дутуу дундануудай гараһанһаа, мал ажалай фермэнүүд болон комплекснуудай хүдэлмэрилэгшэдэй бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэридэ таарамжатай эрхэ байдал байгуулха тухай ёһотой анхарал оролдолгын гаргадаагүй байһанһаа уламжалан, хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд доошоһон байна.

Колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын бусад предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, районно агропромышленна нэгэдэлнүүдэй соведүүд болон агропромышленна комитедүүд, партийна, совет, профсоюзай болон комсомолой органууд үнгэрһэн үбэлжэлгын үрэ дүнгүүдые али бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, ушаржа байһан дутагдалнуудые усадхахын тула хойшолуулашагүй шухала хэмжээнүүдые абаха, мяха, һү болон мал ажалай бусад продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха, эрхим шанартай эдээ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэеэ ехэдхэхэ талаар хараалагдаһан түсэбүүдээ хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын тула бүхы юумэ хэхэ зэргэтэй.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болон ВЛКСМ-эй Центральна Комитет 1985—1986 онуудта малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын, энэ үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ худалдахын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоолоод, тэдэниие КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаба:

Союзна республиканууд.

РСФСР-ые, Украинын, Белоруссиин, Литвагай, Молдавиин ба Таджигай ССР-нүүдые;

Автономито республиканууд, хизаарнууд, областьнууд.

РСФСР-тэ — Татарай, Удмуртын АССР-нүүдые, Краснодарай, Красноярска, Ставрополиин, Хабаровска хизаарнуудые, Белгородско, Калужска, Кировскэ, Ленинградай, Липецкэ, Московско, Мурманска, Саратовска, Свердловско, Томско ба Тюменскэ областьнуудые;

Украинын ССР-тэ — Днепропетровско, Донецкэ, Крымскэ, Полтавска, Херсонско, Хмельницкэ областьнуудые;

Белоруссиин ССР-тэ — Брестын областиие;

Узбегэй ССР-тэ — Ташкентын областиие;

Казахай ССР-тэ — Алма-Атын, Кокчетавска, Павлодарска, Тургайска областьнуудые;

Грузиин ССР-тэ — Аджарай АССР-ые;

Азербайджанай ССР-тэ — Нахичеванска АССР-ые;

Киргизэй ССР-тэ — Ошско областиие;

Таджигай ССР-тэ — Ленинабадска областиие;

Туркмениин ССР-тэ — Марыйска областиие.

Хүдөөгэй 200 район, колхоз, совхозуудай, ажахынууд хоорондын ба бусад промышленна предприятинууд ба эмхинүүдэй хамһабариин хүдөөгэй ажахынуудай 1009 коллектиа Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

1985—1986 онуудта малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын энэ үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ худалдахын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүнгүүдые түйлаһан Азербайджанай, Латвиин, Армениин ба Туркмениин ССР-нүүдэй, Коми болон Мариин АССР-нүүдэй, Зүүн-Казахстанай, Калининградска, Камчатска, Курганска, Мангышлакска, Минскэ, Пензенскэ, Сахалинай, Тамбовско, Тернопольско, Черновицка областьнуудай, Горно-Алтайн автономито областиин агропромышленна комплексын ажалшадай һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай 1985 оной октябриин 21-дэ абаһан 995-дахи тогтоолоор хараалагдаһан гуримай ёһоор 1986—1987 онуудта малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын, энэ үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ худалдахын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөе үргэлжэлүүлжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй 1986 оной мартын 5-да абаһан 305-дахи тогтоол соо хараалагдаһан гуримай үндэһөөр тэрэнэй дүнгүүдые согсолхо гээшэ таарамжатай байна гэжэ тоологдобо.

Союзна республиканудай Компартинуудай ЦК-нууд, партиин крайкомууд, обкомууд, окружкомууд, горкомууд болон райкомууд, СССР-эй министерствэнүүд ба албан зургаанууд, союзна ба автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд, арадай депутадуудай хизаарай, областной, окружной, городской, районно, сельскэ ба поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, агропромышленна комитедүүд болон нэгэдэлнүүд, профсоюзай, комсомолой органууд мяха, һү ба бусад продукци ехээр үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха, договорсоор хараалагдаһан уялгануудаа бэелүүлхэ талаар колхоз, совхоз бүхэнэй, фермэ бүхэнэй арга нөөсэнүүдые гүйсэд хэрэглэхын тула агропромышленна комплексын предприятинуудай, эмхинүүдэй, ажалша коллективүүдэй анхаралыень хандуулха, эсэсэй үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаха талаар шэглүүлэгдэһэн үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ажалай эдэбхи үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ, хүгжөөхэ уялгатай. Социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1986 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, Советскэ Союзай ажалшадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые хүтэлбэри болгохо шухала.

Будуун, шэмэтэ ба бусад зүйлэй малай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хүдэлмэри шангадхаха, ниитын адууһа малмүн эрхэтэдэй үмсын бүхы малые эдэ тэжээлээр гүйсэд хангаха хэрэгтэй. Бэлэдхэгдэһэн тэжээл һайнаар хадагалалгада, гамтайгаар гаргашалгада онсо анхаралаа хандуулха шухала. Малай байрануудые, тэжээлэй цехүүдые, тэжээл бэлдэлгын оньһон техникые малай үбэлжэлгэдэ саг соогоо һайнаар бэлдэхэ хэмжээнүүдые абаха. Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллаха, амарха таарамжатай эрхэ байдал байгуулха, тэдэнэй һуудал байдалыень һайнаар хангаха тухай онсо анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

* * *

1985—1986 онуудта малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын, энэ үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ худалдахын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаһан колхоз, совхозуудай, бусад предприятинууд болон эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые, мүн тэрэндэ хабаадаһан бүхы хүнүүдые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болон ВЛКСМ-эй Центральна Комитет үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаад, тэдэнэр социалис мүрысөөндэ саашадаашье эдэбхитэйгээр хабаадажа, габшагай ажалаараа, үндэр үрэ дүнгүүдээрээ КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдтэ харюусаха аабза гэжэ батаар этигэн найдажа байһанаа мэдүүлбэ.

ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ

...ТАНАЙ ...ЛДОЛГООР



[...]абаһаар хүйтэн байжа. таряа [...] нилээд мэгдэхэгээ. Бидэ [...] эртүүр бэлдэһэншье һаа, га[...]ень хүлеэгээ гээшэбди. Урда [...]ональна гурим нэбтэрүүлжэ, [...] дүнгүүдые түйлаһан хадаа [...]одорхойлһон саг болзорые ал[...]агэд байгаабди. Энээнэймнай [...]ин байһаниинь үшөө дахин [...] харуулагдаба. Юуб гэхэдэ, [...] Хүнтэйдэмнай тарянай ургаса [...]муу бэшэл даа.

[...]ажа дүүргээд бйхадамнай, [...]ура бороон орожо, удаань [...] дулаан болоо гээшэб? Энэл [...]ото ургамалнуудnай жэгдэ үр[...] һарын ган гасуурта ехээр [...]ха юм. Юрэнхы дээрэе та[...]таршагшье һаа, ороонһоор ба[...], хуряахада урматайл бай[...]манаб.

[...] механизатораар ажал[...]айб. 1981 ондо партиин гэшүү[...]һэм. Тэрэл жэлдэ эрхим ам[...]жа, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй [...]агнагдаа бэлэйб.

[...]а нэгэл бригада, ажахыдаа [...] ганцашье даалгагдаһан хү[...]шэ, мүн ажалладаг нүхэдөө [...] болонобди. Бишье нүхэдөө [...] ойлгохо болонхойб. Ажалаа [...]рядай гуримаар эмхидхэһэн [...]дада эбтэй эетэйгээр хүдэл[...]эшэ шухала. Һүүлэй жэл[...]адымнай гэшүүн бүхэн баян [...]ее тэмсэлдэ хам оролсодог [...]ынь хадаа жэл бүхэндэ түрүү [...]үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, муу бэ[...]ее түйлагдана гээшэ. Тиихэдэ [...]илалтаараа урмашаад. шэнэ [...]ошэдһээ жэшээ абан, дабшана

[...]ыт даа. Үнишье бэшэ, 5—6 [...] тэ бидэ тариһан үрэһэнэйн[...]ын ургаса суглуулжа абадаг[...]оор лэ хүдэлмэрилээд һала[...] Энэ үедэ хүн бүхэнэй сэдь[...] муу байгааб даа. Сагай ула[...]амжагүй байһанда гэхэ гү. [...]иин бэрхэшээлые дабаха ар[...]адаа яахаар бэ? Гайтайхан һэн [...]һаа хойшо оролдожо хэһэн [...]аршье үрэ абангүй үлэхэдэ, [...] байдаггүй. Удаань зональна [...]нэбтэрүүлэгдэжэ эхилхэдэ, урга[...]захалаабди. Иигээд лэ жэл бү[...]сатай гэхэ гү али ажал хэжэ [...] байхадаа, сэдьхэлдэшье зо[...]

[...]най шэниисэеэ эршэмтэй тех[...] тарижа эхилээбди. Энэ баһал [...] Бидэ булта шэнэ аргада ду[...] хандажа, дэмжэһэн байхабди. [...]технологёор орооһото ургамал[...]оихадаа, заабол баян ур[...]ана ха юм. Холошье ошолтогүй.

Манай хүршэ Баргажанай районой Уланай, Хилганын колхозууд Баруун Хүнтэйдэ ямар баян ургаса ургуулна гээшэб! Манай Хүнтэй Баруун Хүнтэйһөө ехэ илгаатайшье бэшэ. Юрэдөө, оролдоо һаамнай, баян ургаса хаанашье абтаха гэжэ һананаб.

Баян ургаса ургуулхын тула үрэһэеэ һайнаар бэлдэхэ, газараа элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ, тарилгаяа агротехническэ заабариин ёһоор үнгэргэхэ эрилтэ табигдадаг гээшэ. Теэд иимэ ехэ эрилтэ дүүргэжэ, тогтууритай баян ургаса ургуулжа абабал, тэрэнээ гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаха гээшэ баһал шухала. Эндэл һайнаар, холо урид бэлэдхэл хэхэ хэрэгтэй. Таряа хуряалгада бэлдэхэдэ, жэжэ юумэн байха ёһогүй.

Манай бригадын механизаторнууд комбайнуудаа үбэлһөө эхилжэ заһабарилһан, бэлдэһэн байха. Тиихэдэ тракторнууд түгэс бэлэн болгогдоо. Илангаяа эршэмтэй технологи үргэнөөр хэрэглэжэ эхилһэн бидэндэ намарай паар хахалха хүдэлмэримнай баһал шухала байна ха юм.

Комбайн заһабарилхада өөрын бэрхэшээлнүүд бии байгаа. Арга шадабаряараа эдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараабди. Мүнөө хараад үзэхэдэ, совхозоймнай бригада бүхэндэ комбайн олон. Хэрбээ эдэ комбайнуудаа һаадгүйгөөр, бүтээсэтэйгээр хүдэлгэбэл, бидэ таряа хуряалгаяа 15—20 үдэрэй туршада үнгэргэхэ байнабди.

Энэ жэлдэ тарян эртэ эдеэшээ. Совхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри һүүлшынгээ шатада оронхой. Тиимэһээ абаһаар машина, техникэ, илангаяа һолоомо суглуулхада, тракторнууд дуталдахань. Мүн автомашинанууд баһал дуталдана. Манай ажахыда автомашина заһабарилха, ашаглаха талаар дутагдал бии. Илангаяа ургаса хуряалгын үедэ бүхы автомашинануудаймнай сүм хүдэлгэгдэхөөр бэлэн байдаг һаа, һайн бэлэй.

Үшөө юу хэлэлтэйб? Манай бригада байгша ондо таряа хуряалгаяа түргэн болзорто дүүргэжэ, орооһо таряа суглуулжа, гүрэндэ тушааха түсэб, уялгаяа сүм дүүргэхэл байха гэжэ найдуулнаб. Юуб гэхэдэ, бидэнэй бэлэдхэл хээээ хэээнэйхиһээ найдамтай һайн гээшэл. Иимэл, бултанай оролдолгые ниилүүлхэдэ, булюу һэмнай даа.

Д. ТУРЛАКОВ,
Хурамхаанай районой Аргадын совхозой механизатор.

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Байгша оной августын 22-то Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ээлжээтэ заседани боложо, хэдэн шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

«Буряадай АССР-эй арадай ажахые болон ажалшадые түлишөөр, электрын болон дулаанай элшэ хүсөөр 1986—1987 онуудай намар-үбэлэй сагта дүүрэнээр хангаха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэгдэбэ. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай ажал ябуулга тус асуудалай хэр зэргэ шиидхэгдэһэнһээ сэхэ дулдыдаха байна гэжэ Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. 1986 ондо энэ талаар зарим тэды һайн хубилалтанууд түйлагдабашье, дутуу дунданууд олон ушарна. Жэшээлхэдэ, байгша оной түрүүшын хахадта «Забайкаллес» нэгэдэл 18 мянган кубометр түлеэ Түлишын промышленностиин министерствэдэ дутуу үгэһэн байна. Гадна «Гусиноозёрская» шахтын коллектив шулууһан нүүрһэ олзоборилхо, түлишэ болгон үгэхэ талаар горитой гээгдэлдэ ороһон байна. Эдэ болон бусад дутуу дундануудые усадхахэ талаар хэмжээ ябуулгануудые Министрнүүдэй Совет хараалба.

«Бурятавтодор» нэгэдэлэй ашаглалгада тушаагдахэ ёһотой объектнүүдые бариха талаар КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон РСФСР-эй Минавтодорой 1986 оной апрелиин 8-ай тогтоолой хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Өөһэдынгөө хүсөөр капитальна һомсолгонуудые ашаглаха түсэб 99,2 процент дүүргэгдээ. 18,5 километр харгы ашаглалгада оруулха даабаритай аад, 6 километрыень бэлэн болгоһон байна.

Харгынуудые бариха, заһабарилха талаар даабаринуудаа Главбурятстрой, «Забайкаллес» нэгэдэл, барилгын 102-дохи управлени болон бусад зарим организацинууд, предприятинууд дүүргэнэгүй. Онсолходо, Главбурятстрой — 48,2 мянган, «Забайкаллес» нэгэдэл — 53,7 мянган. барилгын 102-дохи управлени—127,6 мянган түхэригэй ажал хээгүй байха юм.

Гадна Баунтын, Түнхэнэй, Захааминай, Хэжэнгын, Сэлэнгын районуудта харгы заһабарилха, шэнээр бариха хэрэгтэ материальна, финансова болон ажалай нөөсэнүүд хангалтагүйгөөр элсүүлэгдэнэ.

Эдэ бүхы дутуу дунданууд «Бурятавтодор» нэгэдэлэй (нүхэр И. С. Гринчишин), ашаг үрэ багатай эмхидхэлэй хүдэлмэриин хойшолон болоно гэжэ Министрнүүдэй Совет онсолон тэмдэглээд, тэдэниие усадхаха талаар тодорхой хэмжээнүүдые хараалба.

«Харгы замда ушардаг усал аюул һэргылхэ талаар 1986—1990 онуудай комплексно түсэб тухай» асуудал мүн лэ харагдаба.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хугасаа соо гүрэнэй транспортын усал аюулда орохо ябадалнууд 10,4, хубиинхи—26,9 процентээр олошороо гээд тэмдэглэгдээ.

Парти правительствын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, манай республика соо энэ талаар абтаһан хэмжээнүүд ашаг үрэ багатай байшоо. Харгы замда болоһон усал аюулнууд гүрэн түрэдэмнай горитой хохидол ушаруулна. Иимэ ябадалнуудай 50 процентнь жолоошодой һогтуу байһанһаа болодог юм.

Хубиин транспорттай зоной гэмээр бүхы усал аюулнуудай 40 процентнь болоно. Онсолходо. һүүлэй 5 жэлэй турша соо иимэ ябадалнууд 8,9 процентээр олошорһон байна.

Харгын усал аюулда хүүгэдэй орохо ябадалнууд үшөөл олон байһан зандаа. Жэл бүри 20 үхибүүн энээнһээ болоно наһа барана, 100 гараниинь хүндөөр шархатана.

Иимэ аюул, усал зайсуулха зорилготой комплексно түсэб һаяын 5 жэл соо залан шуудаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой гэжэ Министрнүүдэй Совет тогтообо.

«Ивалгын райондо мүнгэн зөөриин эрьесын байдал тухай», «Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай» асуудалнууд Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар үгэ хэлэбэ.

Министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудаар зохихо тогтоолнууд баталагдан абтаа.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА—86

ЭМХИТЭЙ АЖАЛАЙ ОХИН СОО

Колхозой түб — Хушуун-Үзүүрһээ сэхэ зүүн урагшаа хабтайһан гүбээтэнги тала ногоорон зэнхынэ. Захагүй мэтэ элдин дайдын энгэр дээгүүр һудалтаһан харгынуудай нэгээр сэхэ урагшалхадаа, эдеэшэһэн обёосой полидо хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ табан СКД түхэлэй комбайн набтаршагшье һаа, үдхэноор, ургаһан обёос сабшажа, ута баалнуудые хойноо һубан ябаба.

— Дүрбэдэхи үдэрөө ажаллажа байнабди. Энэ жэлдэ таряа хуряалгамнай урдынхиһаа ондоохон байхань ха. Орооһото ургамалнуудай ган гасуурһаа болоожо үндэроор ургангүй эдеэшээ. Зарим полинуудай ургасые сэхэ хадахал болобо хабди. Энэ жэлдэ сэхэ хадагдаха таряан урдынхиһаа ехэ байхань гээшэ. Тиимэһээ комбайнуудаа, автомашинануудаа [illegible] оложо, бүтээсэтэйгээр ашаглаха болонобди,— гэжэ нэгэдэхи бригадын бригадир Валерий Очиров хөөрэнэ.

Баарай Адагай энэ полидо 200 гектарта обёос таригданхай. Бригадын гэшүүд, комбайнернууд Баян-Жаргал Ванчиков, Даша-Нима Батоев, Дамба Дашиев, Бато-Мунко Шираб-Нимбуев, Бимба Арсаланов гэгшэд түрүүшын үдэрһөө хойшо комбайнуудаа һаадгүй хүдэлгэжэ, нормоёо холо үлүүлнэ.

Дурсагдагша бригадада арбан комбайн даалгагданхай. Комбайнернууд даажа абаһан комбайн бүхэнөө үбэлдөө заһабарилжа, түгэс бэлэн болгоһон байха. Хуряалгын хүдэлмэриин эхин дээрэ хүн бүхэн комбайнуудаа дахяад шалгажа, бүхы дутагдалыень усадхаа һэн. Һүүлдэ механизаторнуудай хамтын суглаан дээрэ [illegible] хүтэлбэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байна. Ургаса хуряалгада хабаадалсагшад байгша ондо орооһото бүхы ургамалнуудаа сентябриин 10 болотор сүм хуряажа абахаар зорилго хараалаа.

Энэ бригадада хуряалгын агрегадуудые техническэ талаарнь хангаха звено бии юм. Тус звенодо слесарь заһабарилагшадһаа гадна электрогагнууршан бии. Тиимэһээ жэжэ заһабарилга сэхэ поли дээрэ үнгэргэхэ аргатай байна.

Нэгэдэхи тракторно-таряан ажалай бригадын коллектив 600 гектарта эршэмтэй технологёор шэниисэ тарижа, хабарһаа мүнөө хүрэтэр агротехническэ бүхы заабариин ёһоор харууһалжа, яһала баян ургаса ургуулаа. Хабартаа механизаторнууд 725 гектарта обёос, 370 гектарта хара таряа тараа һэн. Эдэнэйшье ургаса һайн. Байгша ондо бригадын гэшүүд гектарай 14 центнер орооһо таряа хуряажа абаха түсэбтэй. Механизаторнуудай уридшалан багсаамжалһанай ёһоор, энэ түсэбынь үлүүлэн дүүргэгдэхээр хараалагдана.

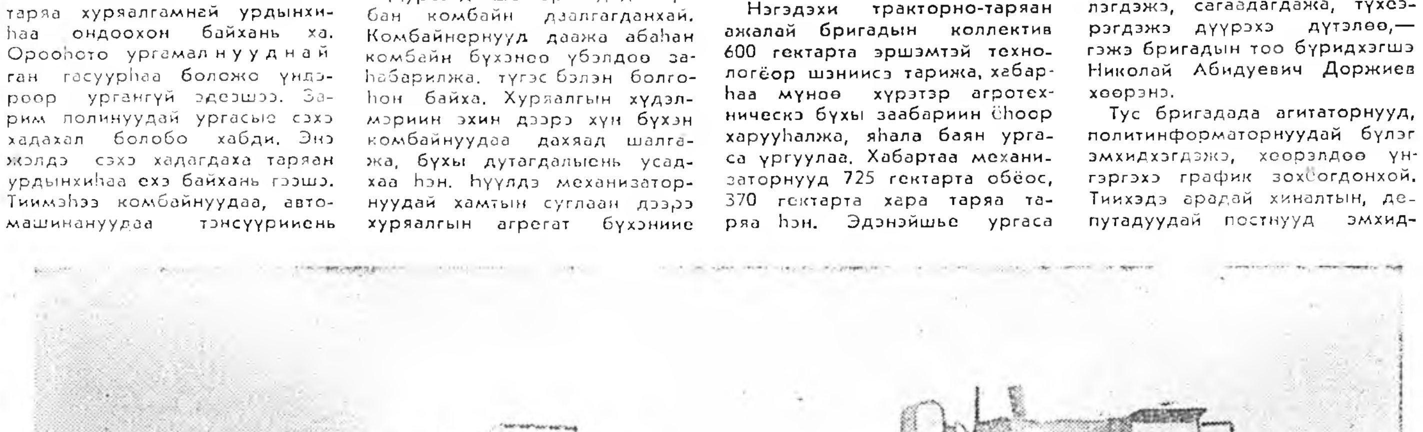
— Мүнөө дээрээ механизаторнууд гэрһээ ажалдаа ябана. Үдэр соо хоёр дахин халуун эдеэгээр хангагдадаг. Саашадаа таряа хуряалгын үргэдхэгдэхэдэ, олонхи механизатор, комбайнернууд Номоог Толгойн полевой станда байрлаха. Мүнөө тэндэ хамтын байра, столово, улаан булангынь сэбэрлэгдэжэ, сагаадагдажа, түхеэрэгдэжэ дүүрэхэ дүтэлөө,— гэжэ бригадын тоо бүридхэгшэ Николай Абидуевич Доржиев хөөрэнэ.

Тус бригадада агитаторнууд, политинформаторнуудай бүлэг эмхидхэгдэжэ, хөөрэлдөө үнгэргэхэ график зохёогдонхой. Тиихэдэ арадай хиналтын, депутадуудай постнууд эмхидхэгдэжэ, партийно-комсомолой саг зуурын бүлэг бии болгогдонхой. Партийно-комсомолой бүлэгэй гэшүүд таряа хуряалгын хүдэлмэриин ябаса зүбшэн хэлсэжэ, дутагдалыень элирүүлжэ усадхахаһаа гадна түрүү онол арга нэбтэрүүлхэ талаар эмхидхэлэй ехэ ажал ябуулна. Тиихэдээ депутадуудай болон арадай хиналтын постнууд хуряалгын шанар хинан шалгана.

— Байгша ондо хуряалгаяа эртүүр эхилһэн хадаа намарай паар хахалха түсэбөө һайн хаһа сагта сүм дүүргэхэ аргатай байнабди. Мүнөө поли дээрэхи һолоомо суглуулха звено бии болгогдоо. Энэ жэлдэ ургаса хуряагшадай, газар элдүүрилэгшэдэй, һолоомо суглуулагшадай хэһэн ажалай түлбэри зохидоор зохёогдонхой. Социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Ажалай тэмсэлдэ илагшад мүрысөөнэй гуримаар урмашуулагдаха байна,— гэжэ бригадир Валерий Очиров хэлээ һэн.

В. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.





ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Залуу комбайнер Бато-Мунко Шираб-Нимбуев. Обёосой поли дээрэ.
Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина» колхоз.

[...]СЭБӨӨ ҮЛҮҮЛНЭ

[...]бэрэй «Путь Ле[нина»] [кол]хозой витаминтай [гу]рил гаргадаг АВМ-[...] агрегадай гэшүүд [...] ажахынууд сооһоо [...]ян шэмэтэ тэжээ[...]лэ эхилээ һэн. Энэ [...] ажалагша машини[ст Нико]лай Иннокентьевич Гороховский хүдэлнэ.

Байгша ондо Николай Иннокентьевич өөрынгөө хүбүүн Андрейтээ хамта ажаллана. Тэдэнэр байгша ондо 300 тонно витаминтай ногооной гурил гаргаха түсэбтэй юм. Мүнөө тус звеногойхид 100 тонно тэжээл гаргаба.

Тус агрегадые хэршэгдэһэн ногоогоор таһалгаряагүйгөөр хангаха хэрэгтэ тракторист, КПСС-эй гэшүүн В. Г. Иванов, автомашинын жолоошон Н. Кобылкин гэгшэд хубитаяа ехээр оруулна.

Эдэнэр үдэр соо 40 центнер ногооной гурил гаргаха түсэбөө 50 центнертэ хүргэнэ,

Манай корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

СЪЕЗДЫН ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР

ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАЛГЫН ЗАМДА ШУУД ОРОХО

Октябриин Революциин ордента «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив арбан хоёрдохи табан жэл соо үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ хэмжээнэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэжэ, Байгал-Амарай түмэр харгые сагүргэлжын ашаглалгада бүхыдэнь тушаалсаха даабаритай. Байгалай хадануудһаа Витим мүрэнэй эрье хүрэтэрхи барилгын олон эмхинүүдэй хүдэлмэришэд нилээд ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэжэ, түмэр замай разъезднүүд болон станцинуудые, промышленнэ объектнүүдые, байрын гэрнүүдые, социально-соёлой байшангуудые бодхоохо. Барилгашадай оролдосо шадабариһаа, дүй дүршэлһөө, эрмэлзэл хүсэлһөө — эдэ бүгэдэнһөө ехэ юумэн дулдыдаха байна.

Хүдэлмэришэдэй эдэбхиие, үүсхэхы эрмэлзэлые дары дэмжэхэ, тэдэнэй ажал хэрэгые зүбөөр хүтэлбэрилхэ, эрилтээ шангадхаха гэээшэ трестын захиргаанай, парткомой, профкомой гол шухала зорилго болоно. БАМ-ай барилгын эхилһэн үдэрһөө хойшо трестын хүдэлмэришэд тон ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хээ, хэнэшье. Гүрэнэй даабари дүүргээгүй ушар гэжэ һүүлэй жэлнүүдтэ үзэгдөөгүй. Теэд урданай түйлэлтэнүүдээр һанаагаа заһаад ябаха саг бэшэ. Мүнөө хаа хаанагүй шэнэдхэн хубилгалгын хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна. Хэрбээ үсэгэлдэр бараг һайнаар хүдэлһэн байгаа һаа, мүнөөдэр бүри габшагайгаар хүдэлжэ, эрхим һайн үрэ дүн түйлахын түлөө тэмсэхэ гээшэ гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын хүдэлмэрилэгшэд партиин XXVII съездын табиһан ехэ зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын тула хүдэлмэреэ үндэһөөрнь һайжаруулан хубилгаха ушартай. Даалгагдаһан хэрэгтээ урданайхиһаа тон ондоогоор, коммунис ёһоор хандаха гээшэ хүдэлмэришэн, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй уялга болоно. Трестые эрхилэгшэһээ эхилээд, юрын хүдэлмэришэн хүрэтэрөө хурдадхалгада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, бүхы хүсэ шадалаа энэ шухала хэрэгтэ зорюулха зэргэтэй. Тиимэ эрилтэ сагнай, түрэл Коммунис партимнай табина. Шэнэдхэн хубилгалгын, хурдадхалгын асуудалнууд трестын коллектив дотор хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байна хаб? Сэхыень хэлэхэдэ, энэ хэрэг ехэл аали нобшоор ябуулагдажа байна. Барилгын зарим эмхинүүдэй коллективүүд олон объектнүүд дээрэ хүсэеэ тараажа, барилгаа удаанаар, муу шанартайгаар хэнэ. Бригадна подрядай гуримаар барилга хэдэг коллективүүдые хурга дарэн тоолохоор. Барилга-хабсаралгын 608-дахи, 651-дэхи поездүүдай барилгын материалнуудай комбинадай хүдэлмэришэд хуушанайнгаа гуримаар хүдэлжэ байһаар.

Жэшээлхэдэ, барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын коллектив һара бүриингөө даабариие 65—70 процент дүүргэдэг болонхой. Бүхы совет арадай урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтойгоор ажаллажа байхада, нимэ гээгдэлдэ орожо болохоор аал?! Трестын захиргаан, партком 608-дахи поездын начальник, коммунист А. Н. Максимовада, поездын коммунистнуудта хандажа, эдэ дутагдалнуудые усадхахыень яһалал зааһан юм. Үгы даа. Дутагдалнуудые усадхаха, үйлэдбэриин ябасые хурдадхаха талаар нэгэшье хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдээгүй. Дааһан хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандажа, үйлэдбэриие гээгдэлдэ оруулһанайнгаа түлөө коммунист А. Н. Максимова һаяшаг поездын начальнигай тушаалһаа сүлөөлэгдэбэ. Барилга хабсаралгын 572-дохи поездын начальник, коммунист Г. В. Болдовский хүдэлмэришэдтэеэ үгээ ойлголсохоёо болиһон, тэдэнэй дунда хүндэеэ буураһан байха юм. Энээнэй гэмээр лэ тус поездын коллектив ехэ гээгдэлдэ ороо. Коммунист Г. В. Болдовский мүн лэ тушаалһаа буулгагдаба. Барилга-хабсаралгын 669-дэхи поездын начальнигай уялгые дүүргэжэ байдаг коммунист В. В. Маевский КПСС-эй Северобайкальскын горкомой пленум дээрэ шанга шүүмжэлэлдэ ороо һэн.

Эдэ дээрэ дурдагдаһан коллективүүд бүхы трестын коллективые гэдэргэнь татана. Һүүлэй мэдээгээр 200 гаран миллион түхэригэй ехэ, бага объектнүүд ашаглалгада тушаагдаагүй байна. Бүхы хүдэлмэриин ойролсоол 30 процентнь бригадна подрядай гуримаар хэгдээ. Эдэ ехэ дутагдалнуудые ойрын сагта усадхаха хэрэгтэй.

— Ямар аргаар гээгдэлһээ гараха болонобибди? Нэгэдэхеэр, партийна хүдэлмэриин арга дүршэлые саашадань үндэһөөрнь хубилгаха, шэнээр хүдэлхэ, коммунистнуудай, партийна организацинуудай харюусалгые, тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ, хоёрдохёор, коллектив бүхэндэ эбтэй эетэй ажалай зохид эрхэ байдал тогтоохо, гурбадахяар, түрүү хүдэлмэришэдэй, илангаяа коммунистнуудай ажалайнь дүй дүршэлые олоной дунда үргэнөөр тарааха, коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ трестын партком бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой,— гэжэ парткомой бюрогой заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, секретарь Р. П. Мухаров хэлээ һэн.

Байгша оной май һарада «Нижнеангарсктрансстрой» трестын парткомой секретарь Р. П. Мухаров КПСС-эй Буряадай обкомой бюрогой заседани дээрэ тоосоо бэлэй. Шэнэдхэн хубилгалгые, хурдадхалгые ябуулхын тула коммунистнуудые зүбөөр хубаарилан табиха шухала гэжэ обкомой бюрогой гэшүүд зааһан юм. Энэ талаар эдэбхитэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй, илангаяа мастернуудай, бригадирнуудай тушаалда коммунистнууд дэбжүүлэгдэнэ. Трестын коммунистнууд бултадаа үйлэдбэри дээрэ үзэгдэжэ байгаа хубилалтануудай үедэ ноосо арга боломжонуудые элирүүлнэ, түрүү онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэ. Партийна 76 бүлэг эмхидхэгдэбэ. Коммунистнуудтай үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэ, һанал бодолоо хубаалдаха, тэдэнэй һанамжа болон дурадхалнуудые хараадаа абаха, үйлэдбэриин дутагдалнуудые усадхаха асуудалнуудта партком ехэ анхарал хандуулна. Дутуу дунда юумэнүүдые усадхаха түсэб партком коммунистнуудтайгаа зүбшэн зохёонхой,—гэжэ Р. П. Мухаров хэлэһэн байна.

— Бидэнэр, транспортна барилгашад, шефскэ болон субподрядна эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд Ленэһээ Северобайкальск хүрэтэрхи БАМ-ай түмэр харгын электрижүүлэгдэһэн участогые (утань 340 километр) промышленна болон социальна бүхы объектнүүдтэйгээр байгша оной июниин 30-да саг үргэлжын ашаглалгада тушаагаабди. Тиихэдэ түмэр замай Ангаракан станциһаа Витим хүрэтэрхи 190 километр участок саг зуурын ашаглалгада үгтэбэ. Эдэ тоо, баримтануудые хараад, сасуулаад үзэхэдэ, Буряадай участогай хүдэлмэрилэгшэд яһала гэмгүй үрэ дүн түйлаа гээд хэлэхэ хэрэгтэй.

Гэбэшье дутагдалнууд бии. Шэнэ, түрүү онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ нобшороо. Трестын ахамад инженер коммунист В. Г. Миронов, трестын ахамад энергетик коммунист Е. А. Дубков, оньһожоруулалгын управлениин начальник, коммунист Р. Р. Надрин, трестын техническэ таһагай начальник коммунист Д. Т. Калугин болон бусад эндэ сэхэ зэмэтэй. Коммунист хүтэлбэрилэгшэдтэй сэхэ руунь хөөрэлдөөбди. Өөһэдын дутуу дунданууды шэнжэлээ, нимэ байдалые усадхаха арга ноосонуудые элирүүлээбди. Партийна хүдэлмэриие үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгалгые материальна урмашуулгатай холбоһоной ашаар лэ бидэ барилгын ябасые саашадань түргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха ёһотойбди. 1987—1988 онуудта трестын коллектив бүхыдөө бригадна подрядай аргаар хүдэлмэреэ эмхидхэдэг болохоор түсэблэнэ, — гэжэ парткомой бюрогой заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, трестые эрхилэгшэ А. П. Романов хэлэбэ.

БАМ-ай объектнүүдэй документаци ехэл хожомдожо, барилгын эмхинүүдтэ үгтэнэ. Энээн дээрэһээ хүдэлмэришэд ажалгүйдэнэ, оньһон техникэ хүсэд һайнаар ашаглагданагүй. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, трестын таһагуудай тушаалтад шэнэ сагай эрилтэдэ зохимоор хүдэлмэреэ эмхидхэхэ ёһотой. Энэ эрилтые бэелүүлжэ шадабал, БАМ-ай ехэшье, багашье объектнүүд болзор соогоо ашаглалгада тушаагдаха, гүрэнэй даабари дүүргэгдэхэ зэргэтэй гэжэ парткомой бюрогой заседани дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Түсэблэлгын, технологическа, үйлэдбэриин журамые шангадхалга, табан жэлдэ хараалагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ коммунист бүхэн, хүдэлмэришэн бүхэн хүсэеэ зорюулха зэргэтэй гэжэ барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын хүдэлмэришэн Е. А. Самарин, 607-дохи поездын хүдэлмэришэн В. А. Рачило, 669-дэхи поездын партийна организациин секретарь Н. А. Фридель, УПМК-гай начальник В. В. Политов болон бусад тэмдэглэбэ.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын парткомой заседанида хабаадагшад хүдэлмэреэ үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгажа, шэнэ онол арга, оньһон техникэ үйлэдбэридэ зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, барилгын өөрынь үнэ сэн доошолуулха, коммунистнуудай эдэбхи болон харюусалга дээшэлүүлхэ тогтоол баталан абаба.

К. ЖАМЬЯНОВ,
БАМ-дахи манай корр.
Северобайкальск хото.

КОМСОМОЛОЙ АЖ...

ТУҺАЛ... ДЭМЖЭ... ХҮТЭЛБЭР...

Ленинскэ комсомолой ээлжээтэ XX съездые 1987 оной апрелиин 15-да зарлаха тухай тогтоол ВЛКСМ-эй ЦК-гай XIII Пленум баталан абаһан байна. Иигэжэ комсомолой ажабайдалда гүнзэгы удха шанартай, ехэ харюусалгатай саг эрэбэ. Тоосоото һунгалтын суглаанууд болон конференцинүүдтэ һайнаар бэлдэхэ, тэдэниие эмхитэйгээр, комсомолшуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэргэхэ гээшэ мүнөө үеын эгээл шухала зорилго болоно. ВЛКСМ-эй съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэржэ, залуу үетэнэй ажалай болон политическэ эдэбхи эрмэлзэл улам хүгжэжэ, шэнэ үүсхэлнүүд мүндэлжэ эхилбэ.

Тиигэхэ ёһотойшье. Арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө үргэн тэмсэлдэ, КПСС-эй XXVII съездын хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ комсомолшууд болон залуушуул өөһэдынгөө хубитые оруулһан, тэрэнээ бүри арьбадхахын тула хүсэл оролдолгоёо гаргана. Энэ ушараар манай Загарайн районой комсомолой организацинуудай ажал ябуулгые согсолон харуулха болоо һаа, жэшээлэн, баримталан тэмдэглэхэ юумэнүүд, һайн хэрэгүүд яһала бии байха. Зүгөөр энэ тэмдэглэл соо бүгэдыень тоолон дурдахын аргагүй.

Манай район соо комсомол-залуушуулай 39 коллектив эмхидхэгдэнхэй хүдэлжэ байдаг. Тэдэнэй олониинь һайнаар, хамтын хэрэгтэ аша туһатайгаар, жэшээ харуулан хүдэлдэг гээшэ. Комсомол-залуушуулай коллективүүдэй дунда 1985 ондо дэлгэрһэн республиканска социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадань, Загарайн посёлогтохи универмагай, Загарайн ательегэй үмдэ оёгшодой, бройлер үсхэбэрилдэг Загарайн үйлэдбэриин нэгэдэлэй шубуудые мяхан болгодог цехэй комсомол-залуушуулай коллективүүд илагшадай тоодо ороһон байха юм.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй эхинһээ Шулуутайн леспромхозой Шабарай модо бэлдэхэлэй пунктын Н. И. Бурлаковой толгойлдог, Элхиин авто-заһабарилгын заводой А. К. Хасановай даадаг, Загарайн карьероуправлениин А. В. Дамбаевай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай коллективүүд социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Залуу коммунистнууд С. Цыдыповэй, Л. Н. Олзобоевой даадаг хонишодой бригаданууд амжалта ехэ.

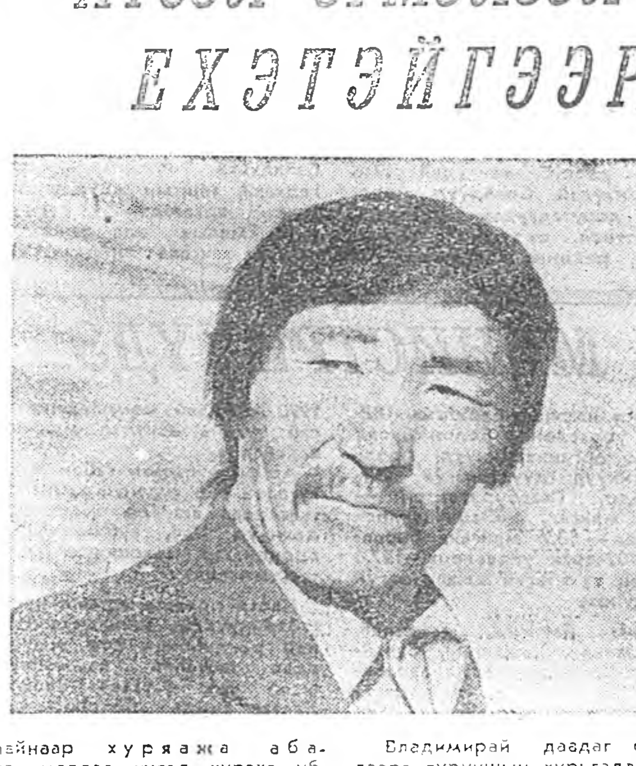
КПСС-эй XXVII съездын һүүлээр комсомол-залуушуулай олон коллективүүд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууды абаһан, арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэе гэһэн уряатай үүсхэл гаргаһан байна. Жэшээнь, Онохойн модоной промышленнэ комбинадай нүхэр Латынцевай толгойлдог бригадынхид «Табан жэлэй даабариие 4,5 жэл соо дүүргэхэ» гэһэн уряатайгаар, Загарайн бройлер тахяа үсхэбэрилдэг үйлэдбэриин нэгэдэлэй шубуудые мяхан болгодог цехэй комсомол-залуушуулай бригадын хүдэлмэришэд табан жэлэй түсэбтэ даабариие дүрбэн жэл арбан һарын туршада дүүргэхын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэдэнэй үүсхэлые дэмжэхыень районойнгоо комсомол-залуушуулай коллективүүдтэ хандаһан байха юм. Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо хада, олон бии ааб даа.

Мүнөө комсомол-залуушуулай 39 коллективүүдэй гушаниинь бригадна подрядай гуримда оронхой. Тэдэнэй гэшүүд ажалда хабаадалсаһан коэффициентын ёһоор салин хүлһөө абадаг гээшэ. Шэнэ онол арга нэбтэрүүлэн ажалаа эмхидхэдэг коллективүүдэй доторой байдал ташаа ондоо болонхой. Хүн бүхэн һайнаар, бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилэн, түсэб нэгэ жэгдэээр, амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Гэшүүд хоорондын нүхэр ёһоной харилсаанда ямар ехэ хубилалта харагдана гээшэб!

Комсомол-залуушуулай коллективүүдэй гэшүүдэй ажалай бүтээсэ эли бодо дээшэлнэ. Илангаяа Шэнэ-Бэрээнэй гол заводто, Хандагатайн, Горхоной болон Шулуутайн леспромхозуудта бии болгогдоһон комсомол-залуушуулай коллективүүдэй ажал хэрэгые магтамаар. Жэшээнь, Шэнэ-Бэрээнэй заводой 10-дахи цехэй Б. Тютринэй даадаг бригадын гэшүүд январь һарада ажалайнгаа бүтээсые 338 процентдэ хүргөө һэн. Элхиин авто-заһабарилгын заводой механическа цехэй слесарно-фрезеровочно участогта һаа эмхидхэгдэһэн А. К. Хасановай толгойлдог комсомол-залуушуулай бригадын коллектив 1986 оной түрүүшын кварталда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 126,7 процент дүүргэһэн байна.

Зураглал

ХҮСЭЛ ЭРМЭЛЗЭЛ ЕХЭТЭЙГЭЭР



ХҮН БОЛОХО багаһаа, хүлэг болохо унагаһаа гэдэгтэл Владимир багаһаа мал ажалда дуратай һэн. Нютагайнгаа дунда һургуули дүүргэһээр лэ аба, эжытээ эбэртэ бодо мал харууһалалсажа эхилээ. Түрүүшын үедэ хүндэхэн лэ һааб даа. Тиигэбэшье «ажалда атаржадаг, хүдэлмэридэ хүдэржэдэг», хэһэн юумэеэл үнэн зүрхэнһөө, оролдосо ехэтэйгээр бүтээхэ гээшэ ажалша хүнэй зэйлашагүй уялга юм гэжэ абынгаа хэлэһэн үгэнүүдые ходо һанажа ябагша һэн.

Совет Армиин зэргэдэ алба хэжэ ерэһэнэйнгээ удаа Владимир Цыбиков түрэл Ооройнгоо совхоздо үлэжэ, ажалайнгаа намтарые үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидээ бэлэй. Тэрэ үедэ хонин ажал дээрэ залуушуул тон үсөөн һэн, Зэдын район, мүн республикэ соогоо мэдээжэ хонишодой нэгэн ябаһан Цыден-Дамба Лубсанович Бедмаевтай уулзажа хөөрэлдэһэнөө Владимир Бимбаевич мүнөөшье рэтэр мартадаггүй. Буряадной хэр үгһөө хойшо үсхэрилжэ ябаһан хонин һүрэгые ошөрүүлхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула ажалша бэрхэ залуу хүбүүд, басагад олоор хэрэгтэй гэжэ суута хонишон тэрээндэ ойлгуулга бэлэй. Тиигэжэ Владимир Ц-Д. Л. Бадмаевай хүтэлбэрилжэ ябаһан коллективэй гэшүүн болоһон юм. Юумые һайнаар хадуужа абахые оролдодог, һүбэлгэн һонор хүбүүн хонишоной хүнгэн бэшэ ажалай нюусануудтай танилсажа эхилһэн байна.

Тэрэ гэлээр арбан зургаан жэл үнгэрөөбэ. 1974 оной хабар залуу хонишон наһанайнгаа нүхэр Цыден-Еши Базаровнатай амяраа отара даажа абаа һэн. Залуу бүлынхид түлгэдыешье, шүлгэдыешье, зуһагуудыешье харууһалаа. Түсэбтэ даабаринуудаа, абаһан социалис уялгануудаа жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэдэг, ажал хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө хандадаг залуу хонишодые нютагайхидынь магтадаг болоо бэлэй.

1976 он... Энэ жэл Владимир Бимбаевичай сэдьхэлдэ тон дүтөөр һанагдадаг. Ушар юуб гэхэдэ, совхозой коммунистнууд тэрэниие нэгэн дүүгээр КПСС-эй гэшүүн болгожо абаа юм. Нүхэдэйнь үзүүлһэн этигэл найдабари залуу хонишониие урмашуулжа, ажал хүдэлмэридэнь улам далижуулаа һэн.

Нэгэтэ совхозой директор С. М. Филиппов ажал хэрэгээрнь һонирхоһонойнгоо удаа Владимир Цыден-Еши хоёрто эхэ хонидой отарые даажа абахыень дурадхаһан юм. Тиихэдэ 1983 оной хабар байгаа бэлэй. Залуу хонишод удаан маргангүй, зүбшөөлөө үгэжэ, Үхэр Шулуун гэжэ газарта буусаяа түхеэржэ эхилээ һэн. Хонин ажал дээрэ хэды хүдэлэгдэһэншье һаа, эхэ хонидые харууһалха гээшэ ондоохон лэ байгаа. Нэн түрүүн хото хорёогоо заһабарилха, дулаалха, тэдэнэртэ даалгагдажа үгтэһэн 15 гектар таряалан дээрэхи зелёнко һайнаар хуряажа абаха, малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ бэлдэхэ, хонидоо искусственнэ аргаар үрэжүүлгые саг болзорто, шанартайгаар үнгэргэхэ гэхэ мэтэ асуудалнууд тэдэнэй һанаан бодолые эзэлээ һааб даа. Эхэ хонидые үрэжүүлхэ харюусалгатай хаһые амжалтатайгаар үнгэргэхэдэнь, Владимирай дүү басаган залуу мэргэжэлтэ — Дулма горитойхон туһаламжа үзүүлһэн юм. Эртэ оройе илгангүйгөөр хүдэлһэн Цыбиковтонэй бүлынхид үбэлжэлгын эхилхэдэ, малайнгаа буусын хашаа соо 500 гаран центнер үбһэ һүрилһэн, 700 центнер зеленко оруулһан байгаа бэлэй. Түрүүшынхиеэ хурьгалха хонидыньшье тобир тарганууд һэн.

— Таанад яһалал оролдобо гээшэт, тиигэбэшье халуун хаһатнай үшөөл урдатнай. Хонидой хурьгалха саг үдыхэн байна. Совхозой парткомой, дирекциин шиидхэбэреэр иигээд удангүй хонишодой һуралсал эмхидхэхэмнай. Тэндэ ябажа һуралсаха, эрдэм мэдэсээ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ болонот,—гэжэ ажахын ахамад зоотехник Т. С. Игошева отара дээрэ ерэжэ, һургаал заабари үгэһэнэйнгөө һүүлдэ хэлээ бэлэй.

Совхозой түб һууринай холошье һаань, хонишод хэшээлнүүдтээ нэгэтэшье хожомдожо үзөөгүй. Эндэ һуралсагшад республикын түрүү хонишод Г. Л. Рабдаевай, Д-Н. Б. Сундуевай, А. М. Акуловай, О. Э. Сангадиевагай, Д. Д. Будаевагай болон бусадай түрүү дүй дүршэлтэй танилсадаг, мүн өөһэдынгөө ажал хэрэгүүд тухай һанал бодолоо андалдадаг һэн. Тиигэжэ совхозой түрүү хонишодой нэгэн Николай Никифорович Борисовтай дүтэ танилсажа, хоорондоо мүрысэхэ гэжэ хөөрэлдөө бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо тэдэнэр бэе бэедээ ябалсадаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг болоо юм.

Владимирай даадаг отара дээрэ түрүүшын хурьгадай гаража эхилхэдэ, мэргэжэлтэд Т. Игошева, Н. Банзаракцаев, А. Осколков гэгшэд яһала туһаламжа үзүүлээ юм. Хурьга абалсахаяа ерэһэн механизатор хүбүүн Владимир Цыбикжапов, Виктор Очиров оролдосо ехэтэйгээр хүдэлөө. Тиин Цыбиковэй бригадынхид эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ бэлэй. Тэрэ жэлдэ нооһо тушааха түсэбөө тэдэнэр холо үлүүлээ һэн. Удаадахи жэлнүүдтэшье тус коллектив зуутанай зэргэдэ ходо оролсоно. Байгша ондо энэ бригадынхид зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ социалис уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаба. Мүн нооһо абаха, хурьгадай шэгнүүрые нэмээхээр хараалагдаһан даабаринуудшье амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ.

Хабарай һүүлшын һарын хахадаар хурьгадые эхэһээнь һалгааһаар лэ Цыбиковтэн хонишодой шэнэ жэлдэ бэлэдхэлээ эхилдэг гуримтай юм. Хонидоо һайнаар харууһалжа, хүшэ шадалыень нэмээхэ гээшэ тон шухала. Тиимэһээл үглөөгүүр эртэлжэ малаа бэлшээридэнь гаргаха, һүниин харанхы болотор адуулха хэрэг жэншэдгүйгөөр эндэ эмхидхэгдэдэг. Мүнөө үедэ Владимир Бимбаевич хонидые искусственнэ аргаар үрэжүүлхэ пунктые заһабарилжа дүүргэнхэй. Хонишодой халуун хаһада гүйсэд бэлэдхэлтэй.

Хонишодой хүнгэн бэшэ ажалай ульһые таажа, ажалай дүй дүршэлөөр баян болоһон В. Б. Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг бригадынхид амжалтаяа улам арьбадхан, түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэй.

С. РИНЧИНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Б. Цыбиков.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ОЙРЫН ХЭДЭН ХОНОГ СОО

Униншье манай эндэ хээрын сабшалангай үбһэ ногоон иимэ һайнаар ургаагүй. Уһалагдадаг сабшаланһаа байха, урдань халсагай сагаан байдаг добо газарташье һайн ногоон гараа.

Иимэ таатай һайн эрхэ байдалые хэрэглэжэ, энэ жэлдэ шадаал һаа, ехэ үбһэ бэлдэхын тула бүхы арга боломжоёо хэрэглэхэ гэжэ манай совхозойхид шиидэһэн байна. Байгша ондо гансашье таряан ажалай бригаданууд бэшэ, мүн хонишод, малшад, һаалишад, үбгэд, хүгшэд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хуу шадал зэргээрээ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадалсана.

Олооро оролдоһоной ашаар бүри августын 3-да ажахы үбһэ абаха түсэбөө дүүргээд байгаа. Бүхыдөө 18,7 мянган центнер үбһэн сомогдоо гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1 мянга үлүүтэй центнер тэжээл нөөсэлэгдөө.

Түсэбнай дүүргэгдээ гэжэ һанаагаа амарангүй звенонууд бургааһа шугы, жалга жаама, таряалангай захаархи ногооё сабшажа үргэлжэлһээр.

Үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Ч. Ч. Очировай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звено онсо шалгарна. Тэдэнэр хээрын сабшалан дээрэһээ 4200 шахуу центнер үбһэ абаад, олон жэлэй ногоо тариһан газарһаа 1124 центнер һайн шанартай тэжээл бэлдэхээ.

Гол түлэб малшадһаа бүридэһэн багахан звено (хүтэлбэрилэгшэнь Г. Ц. Будаев) эмхи гуримтайгаар хүдэлжэ, богони болзор соо 1400 шахуу центнер үбһэ сомоо гэхэ гү, али даабаряа 600 центнерээр үлүүлээ. Эндэ хүдэлдэг тракторист Бимба Будаевые онсо тэмдэглэхээр. Тракторай косилкаар тэрэ үбһэ сабшахадаа ногоо сэбэрээр, ногооборишье үлөөнгүй унагаадаг байна.

Урда жэлнүүдэйхидэл адли байгша ондошье ажахын хонишод үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Униинэй хонишон Т. Ж. Гомбоев өөрынгөө гэр бүлынхидөөр 460 гаран центнер үбһэ соможо, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Эхэ хонидые харууһалдаг ахалагша хонишон И. Д. Раднаевтан баһал эдэ үдэрнүүдтэ 660 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэхэнь.

Мүн ахалагша хонишод Б. Д. Гомбожапов, Д. О. Очиров, В. Д. Гармаев гэгшэдэй звенонууд үбһэ муу бэшээр абажа байна.

„Бүхы арга боломжонуудаа элсүүлэн хүдэлжэ, совхозой ажалшад хамтадаа 24 мянган центнер гэхэ гү, али түсэбтэ даабариһаа 8 мянга үлүүтэй центнер үбһэ нөөсэлхэ зорилго урдаа табинхай. Мүнөө эндэ үбһэ хуряалга түгэсхэхы хаһадаа ероо. Ойрын хэдэн хоног соо сабшалан дээрэхи бүхы ногоон сабшагдажа, хуряагдажа дүүргэгдэхэ юм.

Т. БУДАЕВ,
Мухар-Шэбэрэй районой «Одон» совхозой профкомой түрүүлэгшэ.

Бүтээсэ ехэтэйгээр

КПСС-эй райкомой, райгүйсэдкомой шиидхэбэреэр район дотор ниитын малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхэхэ габшагай ажалай дүрбэн долоон хоног июлиин хахадаар соносхогдоо бэлэй. Социалис мүрысөөндэ оньһожоруулагдамал, мүн морин косилкатай гар хажууршадай зуу гаран звенонууд эдэбхитэйгээр хабаадажа, эршэтэйгээр ажаллаа. Наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ тэдэнэр бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, ехэхэн амжалта туйлаһан байха юм.

Ажалай үндэр дүн туйлагшад районоймнай нуга сабшалан дээрэ олошорно. Үдэр бүри шахуу 8—9 мянган центнер һайн шанартай үбһэн һүрилэгдэжэ, сомогдоно. Түрүүшүүлэй зэргэдэ Уланай колхозой ба Баргажанай совхозой үбһэшэд оролсоно. Эдэнэрнай һүүлшын долоон хоногой дүнгөөр тус тустаа 9500—10100 центнер үбһэ бэлдэхэжэ, даабаряа 110—120 процент бэелүүлээ һэн. Тиигэжэ дурсагдагша ажахынуудай үбһэшэдтэ партиин Баргажанай райкомой, райгүйсэдкомой зүгһөө баяр баясхалан хүргэгдэжэ, шангууд барюулагдаа бэлэй.

Июлиин 28-һаа августын 3 болотор район дотор дүн хамта 58 468 центнер һайн шанартай үбһэн бэлэдхэгдэжэ, түсэб 119 процент бэелүүлэгдээ. Бүхы дээрээ район 229730 центнер үбһэ сабшажа һүрилхэ түсэбтэй юм. Эндэ Уланай, Хилганын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай, Шитханай, Бодоной совхозуудай үбһэшэд онсо шалгарба. Дурсагдагша ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд даабаряа 110—120 процент дүүргэһэн байна. Уланай колхозой Доржо Буяновай, Бато Лубсановай, Базар Шэрушкинай хүтэлбэрилдэг звенонууд тус тустаа 1900—2000 центнер эрхим шанартай үбһэ һүрилэн тушаажа, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэбэ.

Үбһэ хуряалгын һүүлшын үдэрнүүдтэ социалис мүрысөөн улам эршэдэнэ. Хүн бүхэн бүтээсэ ехэтэйгээр, эрхимээр хүдэлхэ хүсэлэнтэй.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор районой ажахынуудта 170 мянган центнер үбһэн абтаа. Районоймнай үбһэшэд түсэбтэ даабаринуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө шармайн оролдоно.

Ц. ТОГОНОВ.

ҺҮҮЛШЫН СОМООНУУД БОДОНО

Хяагтын районой Хүдэриин совхоз үбһэ хуряалгаяа дүүргүүтэй боложо байна. Тэжээл һайн шанартайгаар хуряагдажа, арбан найман мянган шахуу центнер үбһэн сомогдоо, хорёологдоо. Сэлмэг үдэрнүүдтэ звено бүхэн ехэл оролдосотойгоор хүдэлжэ, үбһэ хуряалга урагшатайгаар ябана.

Оньһожоруулагдамал звенонуудһаа коммунист Иннокентий Иванович Серебренниковэй звено түрүүлнэ. Энэ звеногойхид түсэбөө 104 процент дүүргээд ябана. Тиихэдэ Иван Будугурович Галдановай звено хоёрдохи һууринда гараба. Тус звеногой гэшүүд мянга гаран центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряажа үрдеэд байнхай.

Мүнөө үедэ Хүдэриин совхоздо һүүлшын һуринууд сомогдожо байнхай.

Ф. МАНЖИХАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ҮБҺЭШЭД АМЖАЛТАТАЙ

Яруунын районой «Улаан-Туяа» совхоздо хамтын подрядаар ажалаа эмхидхэһэн үбһэшэдэй звеногойхид ехэ амжалта туйлана. Хара-Шэбэр гэжэ газарта хүдэлдэг В. Бадаевай звенодо ойролсоол 7 механизатор хүдэлнэ. Хүдэлмэришэд В. Лубсанов, Ц-Д. Нанзатов, Ц. Д. Дашиев гэгшэд оролдосотойгоор ажаллана. Энэ звеногойхид 2850 центнер үбһэ сабшаха түсэбтэй аад, августын 3-да түсэбөө дүүргээ. Үшөө 150 центнер үбһэ сабшаха социалис уялга абаад, мүнөө һаяар дүүргэхэнь. Һүрилэгдэһэн үбһэнэй 80 процентнь һайн шанартай, тиимэһээ нэгэдэхи класаар тушаагдаа.

Мужиихада хүдэлдэг Николай Васильевич Мусинай звено 2795 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, августын эхеэр 2600 центнертэ хүргөө һэн. Түсэбөө мүнөө дүүргэнхэй. Һүрилэгдэһэн үбһэниинь шанарай талаар яһала һайн. Энэ звенодо дүй дүршэлтэй, бэрхэ механизаторнууд бии.

Ажаллажа байһан коллективые эдеэ хоолоор, байра байдалаар хүсэд хангаха гээшэ эгээл ехэ харюусалгатай хэрэг. Н. В. Мусинай звенодо тогоошоноор хүдэлдэг пенсионерка Людмила Ивановна Шабанова амтатай халуун эдеэ хоолоор үбһэшэдые бэрхээр хүндэлнэ.

Мүн Хара-Шэбэрэй звенодо хүдэлдэг пенсионер, коммунист, ажалай болон дайнай ветеран Н. О. Раднаев баһал элдэб янзын амтатай эдеэ хоол бүйлүүлжэ, механизаторнуудаа хооллуулдаг, олоной һайшаал, магтаалда хүртэдэг юм.

Д. ШИРАБОН,
хүдөө бэшэгшэ.

БОЛЗОРҺОО УРИД

Загарайн бройлерой мяха үйлэдбэрилгын нэгэдэлэй коллектив Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ нёдондо жэл илажа гараа һэн. Байгша ондо КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, 5600 центнер шубуунай мяха гүрэндэ тушааха уялга абаһан байна.

Үнгэрһэн найман һарынгаа түсэбые болзорһоо урид тус коллектив бэелүүлээ. Тиигэжэ бүхыдөө 37 700 центнер шубуунай мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, 38 375 центнертэ хүргөө. Гүрэндэ тушаагдаһан мяханай 95 процентнь нэгэдэхи болон хоёрдохи категориин болоо. Түсэбтэ даабари дүүргэхэ хэрэгтэ түрүү шубуушад-операторнууд Л. А. Ларионова, Ю. П. Прохорова, Т. Ф. Теслева, В. Н. Лебедева, А. Г. Черняева болон бусад нүхэд хубитаяа оруулаа юм. Саашадаашье энэ коллектив һайнаар ажаллаха, абаһан уялгаяа бэелүүлхэ, социалис мүрысөөндэ бүри эршэтэйгээр хабаадаха зорилгонуудые хараалаанхай.

Э. УПХАНОВА,
манай штатнабэшэ корр.

УЯЛГАНУУДАА ШЭНЭЛБЭ

Хандагатайн леспромхозой технологическа зомгооһо гаргадаг бригада арбан хоёрдохи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсобо. Тиин тэдэнэр бүгэдэ арадай социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгада хэрюу болгон абаһан социалис уялгануудаа дахин хаража үзэбэ.

Коммунист, коммунис ажалай ударник Анна Ивановна Костинагай толгойлдог бригада табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые октябриин нэгэн болотор дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Жэлэй дүүрэтэр энэ коллектив түсэбһөө гадуур арбан дүрбэн мянган кубометр зомгооһо үйлэдбэрилхэ юм.

Түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд тус бригадын гэшүүд габшагай бэрхээр хүдэлнэ. Мүнөөдэрэй байдалаар тэдэнэр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар жэлэй даабари 80 гаран процентээр дүүргэбэ.

Д. ЛАМБАЕВ.

…дай АССР-эй …ховно Советдэ

…реер тэмдэглэгдэдэг. Тиихэдэ Баргажанай-Адаг, Гусиха, Юбилейнэ hуурин, тосхонуудта ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй hайндэр үргэнөөр тэмдэглэгдэдэг. Хуряалгын хүдэлмэриин түгэсхэгдэхэдэ, ажахынуудай түб hууринуудта «ургасын» hайндэр үнгэргэгдэдэг.

Гэр бүлэ бологлын ёho гурим ехэ hайндэр мэтээр баярай оршон байдалда үнгэргэгдэдэг. Архидалгагүй түрэ хурим хэдэг болоно байнхай. Үхибүүнэй түрэхэ гээшэ гэр бүлэдэ ехэ баяртай hайндэр мүн. Жэшээнь, hүбын сельскэ Советдэ үхибүүниие бүридхэлдэ абаха гурим үни удаан хадуугдадаг.

Совет Армиин албанда хүбүүдые үдэшэлгэ шэнэ янзаар эмхидхэгдэнэ. Баян-Голой, Онёогой болон бусад соёлой байшангуудта хүбүүдые үдэшэхэеэ олон хүн зон суглардаг. Эндэ дуу, хүгжэм зэдэлдэг. Дайнай болон ажалай ветеранууд үгэ хэлэжэ, уялгата албаяа hайнаар дүүргэжэ ерэхыень залуушуулда юреэдэг заншалтай. Ерээдүйн сэрэгшэдэй аба, эжынэр үнэн зүрхэнhөө сэдьхэлэй үгэнүүдые хэлэдэг. Удаань албанда абтаха хүбүүд Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэбди гэжэ тангаригаа үгэдэг.

Гэбэшье район дотор залуушуулые коммунис ёhoop хүмүүжүүлгэдэ мүнөөнэй hайндэрнүүд болон ёho гурима үшөөл хангалтагүйгөөр нэбтэрүүлэгдэнэ гэжэ Верховно Соведэй комисси тэмдэглэбэ. Социальна гүнзэгы удха шанартай, түрэл хизаартаа, Эхэ орондоо, ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлдэг олониитын hайндэрнүүд үсөөн үнгэргэгдэнэ.

Соёлой эмхи зургаанудай, нютагай Соведүүдэй олохон хүдэлмэрилэгшэд шэнэ hайндэрнүүд болон ёho гуримуудые үнгэргэжэ шадахагүй. Соёлой-спортивна комплекснүүд hулаар хүдэлгэгдэнэ.

Нёдондо жэлдэ комиссиин заседани дээрэ үгтэhэн дурадхал заабаринуудые ямаараа дүүргэжэ байhан тухай гадар трикотаж — хубсаhанай фабрикын директор нүхэр А. Д. Тармаевай тоосоое Верхозно Соведэй комисси шагнаа.

ТҮҮХЫН ХУУДАҺАНУУДЫЕ ИРАХАДА...

Республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй V съездые угтуулан

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Советскэ Союзай илаhан ушар хадаа социализмын булюу хүсэтэй байhые, тэрэнэй гэрэлтэ hайхан ерээдүйе гэршэлээ. Дайнай халуун дүлэн соогуур совет арад сэдьхэл бодолоороо хатуужаад, эмхидхэл гуримаа жэгдэлээд гараа. Тэрэнь ороноймнай дайнай hүүлээрхи хүгжэлтые тодорхойлhон юм. Гэхэтэй хамта гасаланта дайн ороной экономикодо бэлээр эдэгэшэгүй шархануудые үлөөhэн байжа, ажахынууд хоорондын холбоое hэргээхын, экономическа, политическэ, соёлой ба хүмүүжүүлгын орёо асуудалнуудые шиидхэхын тула түрэл партимнай хүсэ шадалаа зангидаха ёhотой байгаа.

Үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулхадаа, литературын болон искусствын хүгжэлтэдэ парти онсо анхаралаа хандуулаа. Совет патриотизмын үндэр мэдэрэлдэ сэдьхэл зээлүүлэн ябаhан поэдүүд, уран зохёолшод, искусствын ажал ябуулагшад дайнай илалта түгэсөөр дүүрэхэдэ, баяр, омогорхолоор халиhан, зохёон байгуулхы ажалда уряалhан шэнэ захатануудые бүтээгээ. Тэдэнэр түрэл арадтаяа, партитаяа улам нягта холбоотой болоhоноо бүтээл бүхэнөөрөө гэршэлжэ байгаа бэлэй.

Тэрэ үедэ буряад литература ба искусство мүн лэ хараа байса хүгжэжэ байгаа. «Прозоор бэшэлгэ хурдандаа ороб, очеркын жанр тодоржо захалаа»,— гэжэ 1949 оной январь hарада ВКП(б)-гэй обкомой бюро дээрэ тэмдэглэгдээ hэн. Ородой классигуудай, совет уран зохёолшодой бүтээлнүүдые буряадшалха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаhан байна. Эхилэн бэшэгшэдтэй холбоо барисаан тогтонижоо. Уншагшадай урда зохёохы тоосоонуудые үнгэргэдэг гуримаа зохёолшоднай алдагшагүй hэн. Совет хүнэй зохёон байгуулхы ажалые, сэдьхэл ухаанайнь баялигые, түрэл партиимнай эмхидхэхы ба шэглүүлхы үүргые харуулhан гүнзэгы удхатай бүтээлнүүдые бэшэхыень ВКП(б)-гэй, Буряадай обком зохёолшодые тэрэ үедэ уряалhан юм.

1950 оной май hарада «Москвада буряад-монгол литературын үдэшэнүүдые үнгэргэхэ тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоол гаража, тус үдэшэнүүдые бэлдэхэ хэрэгтэ партиин обком тон ехэ анхаралаа хандуулаа hэн. «Культура и жизнь» газетын 1950 оной декабриин 31-нэй номерто буряад-монголой литературын хүгжэлтын шатанууд тухай тодорхойгоор бэшэгдээ. Тэрэ үедэ орон доторoo мэдээжэ байhан Х. Намсараев, Ц. Галсанов, Н. Балдано мэтын зохёолшодтой суг хамта Ц. Жимбиев, Д. Жалсараев, Д. Гунзынов, В. Стеншин болон бусад залуу зохёолшодой нэрэеэ нэрлүүлжэ захалhаниинь hайшаамаар байhан юм. Үе сагай гүнзэгы шухала асуудалнуудта тэдэнэр хандажа, ажалай баатаршалгые үнэншэмэ hайханаар зураглдаг болоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ арад зоноймнай ара талада яажа тэмсэhые харуулhан Х. Намсараевай «Илалтын туяа», «Алтан зэбэ», Ц. Очировай «Жаргалай гол» гэhэн номуудтай уншагшад танилсаhан байна.

Х. Намсараевай «Үүрэй толон», Ж. Тумуновай «Нойрhoo hэриhэн тала» гэhэн түрүүшын буряад романууд үргэн нийтын үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө бэлэй.

Дайнай hүүлээрхи жэлнүүдтэ уран hайханай коллективүүдые мэргэжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Баруун фронтдо сэрэгэй буунуудай замхаагүй байхада Улаан-Үдэ ерээд ошоhон Харьков хотын театр хотымнай зохёохы коллективүүдтэ горитой нүлөө үзүүлhэн, Буряадай ниислэлдэ эдир харагшадай театрай бии болохо хэрэгтэ түлхисэ үгэhэн юм. Тиигэжэ манда бии болоhон эдир харагшадай театр 1948 он болотор hонирхолтой хэдэн зүжэг табяад, Улаан-Үдын драматическа театр болгогдоhон байна.

«Драматическа театрнуудай репертуарые hайжаруулха тушаа» ВКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоолые хотымнай хүгжэмтэ-драматическа театрай коллектив үндэр дэбжэлтэтэйгээр угтаа hэн. Ф. Шиллерэй «Инаг дуран ба харата мэхэ», А. Островскиин «Залинта аадар», М. Горькиин «Егор Булычев ба бусад» гэхэ мэтын классическа зүжэгүүдhээ гадна Н. Погодиной «Кремлиин курантнууд», А. Кроной «Флотой офицер», Х. Намсараевай «Жаргалай түлхюур», Н. Балданогой «Баян гол», В. Халматовай «Дуранай хүсэн» гэhэн зохёолнууд репертуарта абтаа.

Тиихэ үедэнь театрай оперно бүлэг hонирхолтой, баян гэгшын репертуар бэлдээд байгаа. Даргомыжскиин «Лусуд хүүхэн», Римский-Корсаковой «Хаанай бэри», Чайковскиин «Елбэрэй хатан», Вердиин «Травиата», Пуччиниин «Чио-Чио-Сан», Леонкавалльын «Паяцууд» бэлдагдээ. Хожомынь буряадай оперые хаа хаанагүй суурхуулhан Л. Линховоин, В. Лыгденова, В. Манкетов, Д. Кыштымова, Б. Балдаков, А. Арсаланов, К. Гомбоева-Языкова, Н. Петрова түрүүтэй бүлэг залуушуул театрта бии боложо, түрүүшынгээ партинуудые этигэл түрүүлмээр гүйсэдхэhэн юм.

П. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэhэн балетнэ суута зүжэгэй 1948 ондо табигдахада, залуухан Лариса Сахьяновагай хоморой бэлиг талаан мэдэрэгдээ. Тэрэл багта бүлэг эдиршүүл Ленинградай хатарай училищида hурахаар эльгээгдэhэн байна.

Ингээд ерэхэдээ, 1950-яад онуудта хүгжэмтэ-драматическа театрай коллективые бэеэ дааhги хоёр бүлэг болгожо хубааха асуудал табигдаа бэлэй. 1950 ондо тиимэ шиидхэбэри абтажа, Буряадай оперо болон балетэй театр амяараа болжо таhарhан, драматическа бүлэгынь колхозно-совхозно театрайхидтай ниилэжэ ошоhон байха юм.

1952 ондо Буряадай Ленинэй орденто гүрэнэй оперо болон балетэй театр 800 хүнэй hууритай шэнэ байшанда ороо. Энэ байшангай барилгые партиин обком саг үргэлжын анхарал доро байлгаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Буряад-Монголой зохёохы холбоонуудай партийна организацинууд ургажал байгаа. Совет Уран зохёолшодой холбооной Буряадай отделениин эхин партийна организаци уран зохёолой жанрнуудые хүгжөөхэ, бүтээлнүүдэй гүн удха, шанарые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг hэн.

Уран зохёол шүүмжэлэлгые шэнэ үеын эрилтэдэ хүргэхэ тушаа асуудал 1947 оной январь hарада коммунис-зохёолшодой зүгhөө табигдаа. Литература шэнжэлхэ талаар гүнзэгы hайн хүдэлмэринүүдэй үсөөн гарадаг тухай, юрэнхыдөө шүүмжэлэлэй литературын хүгжэлтэhөө гээгдэжэ ябаhан тухай сэхэ хэлэгдэhэн байгаа. Тиимэ байдалhаа гарахын тула Уран зохёолшодой холбооной дэргэдэ литература шэнжэлэгшэдэй секци бии болгохо, уран зохёол шүүмжэлэгшэдэй семинарнуудые шэнээр эмхидхэхэ шиидхэбэринүүд абтаа. Буряад залуу литературын хүгжэлтын замда ушарhан haад түбэгүүдые зайсуулха хэрэгтэ тэрэ мэтын хэмжээнүүдэй туhатай байhаниинь эли.

Дайнай hүүлээрхи жэлнүүдтэ арадай ажахые hэргээн хүгжөөхэ хэрэгтэ уран зохёолшод хам оролсожо ажаллаhан байха. Шурыгина, Киселев, Герасимов, Дымбрылов мэтын хүдөө түрүүшүүл тухай очеркнуудай номуудые, колхозой уран hайханай бүлгэмүүдтэ туhаламжа болгон, дуунуудай, богонихон зүжэгүүдэй суглуулбаринуудые тэдэнэр бэлдэhэн, «Уран зохёолшод—микрофоной дэргэдэ», «Хүдөө ажахын түрүүшүүлдэ хандалга» гэхэ мэтын радио-дамжуулгануудые зохёоhон байна.

Үзэл сурталай хүдэлмэриие эдэбхижүүлгэ хадаа Уран зохёолшодой холбооной партийна организациин ажал ябуулгын гол шэглэл hэн. «ВКП(б)-гэй гэшүүдэй политическэ hуралсал тухай» асуудал 1950 оной август hарада хурсаар табигдажа, марксистско-ленинскэ теориие, ВКП(б)-гэй түүхые хэр шудалжа байhан тухай коммунист бүхэн тоосоhон байгаа. Бухыдөө тус партийна организациин зэргэ ябан ургажа, 1959 ондо тэрэнэй нэмэл партийна суглаануудта гуша гаран хүн хабаададаг болоод байhан юм.

Буряад-Монголой хүгжэмтэ-драматическа театрай партийна организаци мүн лэ ажалаа сагай эрилтээр ябуулхые оролдодог байгаа. Үдэр ошохо тума тэрэнэй зэргэдэ шэнэ гэшүүд болон кандидадууд нэмэжэ байдаг hэн. Жэшээлбэл, 1946—1947 онуудта ВКП(б)-гэй зэргэдэ 20 хүн дэбжүүлэгдэжэ, 11 хүн партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаhан юм. Түрэл партиингаа түүхые шудалха дуратайшуул кружогуудта нэгэдэжэ, залуу коммунистнуудтай үзэл сурталайсойлгуулалжын хүдэлмэри шанар hайнтайгаар ябуулагдадаг болоо.

Репертуараа зүбшэн хэлсэлгын үедэ арсалдаата асуудалнуудай гарахада, партийна организациин гэшүүд шиидхэхы үгээ хэлэдэг болоhон байна. Жэшээлбэл, 1948 оной май hapa соо нютагай авторнуудай пьесэнүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ тохёолдоhон эрхэ байдалда коллективэй зүгhөө залан сэхэ, ёhотой партийна сэгнэлтэ үгтэhэн байха юм.

Юрэнхыдөө тэдэ жэлнүүдтэ уран зохёол шүүмжэлэлгын асуудалда ехэ анхарал хандуулагдадаг байгаа гэжэ дээрэ хэлэгдээ hэн. Үзэл сурталай тэмсэлые улам шангадхажа, идейнэ талаараа hулэ, удхаар гүйхэн зохёолнуудые хайра гамгүйгөөр шүүмжэлхые партийна хэблэл уряалдаг байгаа. Гэхэтэй хамта дурсагдаhан хугасаа соо тон зүб энэ эрилтые хазагайруулжа, хубхай баримтануудhаа уламжалан, зохёохы ажалтанда үлэмжэ хатуу эрилтэнүүдые гү, али бүдүүлиг гэмнэлтэнүүдые хэхэ ушарнууд захаhаа дайралдаhан байна. Жэшээлбэл, буряад арадай аман үгын сэнгүй үнэтэй зохёол—«Гэсэрые» хаан, бурхануудые магтаhан зүйл гэжэ зарим эрдэмтэдэй гэмнэhые мартажа болохогүй.

1951 оной хабар СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн Зүг шэнжэлэлгын институтда «Гэсэрые» зүбшэн хэлсэhэнэйнь, тус институдай эрдэмтэдтэй суг хамта Буряадай шэнжэлэгшэдэй нэгэдэмэл сесси үнгэргэhэнэйнь hүүлээр буряад героическа эпос хардалга гүрдэлгэhөө абарагдаhан юм.

Зарим шүүмжэлэгшэдэй холые харадаггүйhөө, мүн сагай эрхэ байдалhаа уламжалан мүндэлhэн алдуу эндүүнүүд общественна хүгжэхэ тума хойшолонгүй усадхагдаhан байна.

Түрэл арадаймнай фашизмтай тэмсэжэ, дэлхэйн арадуудые «хүрин тахалhaa» абарhан ушар хэдэн үеын бэшэгшэдтэ зохёохы зориг, эрмэлзэл гэжэ байна гээшэ ааб даа. Дайе нюдөөрөө хараагүй залуу үетэн мүнөө дайн тухай этигэл түрүүлмээр бэшэнэ. Харин тиихэ үедэ, Буряадай зохёолшод Илалтын үдэр, илагшад тухай хэды hайхан, баяр, омогорхолоор халима шүлэгүүдые бэшээ гээшэ hэм! Х. Намсараевай «Хундага», Ц. Галсановай «Алтаар, мүнгөөр урлагты», Ч. Цыдендамбаевай «1945 оной майн 9» гэhэн шүлэгүүдые эндэ дурдалтай. Илалта, сэрэгшэдэй бусажа ерэлгэн, бүгэдын баяр—зэнэн тухай эгээл hайхан үгэнүүдээр зохёолшоднай бэшэхэдээ, үхэл, зоболон, гэртээ бусаагүй сэрэгшэд тухай ойро зуура мартажархиhан юумэдэл байгаа. Гансал фронтовик-поэт Ж. Тумуновай «Дүрбэн жэл» гэhэн багахан поэмэ соо гашуудал, гунигай мүрнүүд бии hэн. Байhаар Б. Базарон, Ц. Номтоев, Д. Хилтухин, Ж. Балданжабон, И. Ким мэтын фронтовигууд нютагаа бусажа, зохёолшодоймнай зэргэ жэгдэрээ.

Амгалан сагай алтан наранай мандажа ерэхэдэ, совет зоной байдалаа шэнээр зохёожо, фабрика, заводуудые, электростанцинуудые hэргээн бодхоожо, боро газар эдлэжэ байhан тухай томо-томо зохёолнууд олоор бүтээгдээ. Тэрэ үеын буряад литературада мүн лэ ехэ хэмжээнэй зохёолнууд мүндэлжэ байhан юм. Түрүүшын романуудай бэшэгдэhэн тухай дээрэ хэлэгдээ hэн. Х. Намсараевай, Ж. Тумуновай эдэ зохёолнуудай удаа буряад эрдэмтэ Доржи Банзаров тухай Ч. Цыдендамбаевай бэшэhэн суута дилогиин нэгэдэхи хуби гараа.

Имагтал ехэ хэмжээнэй зохёолнуудшье бэшэ, мүн багахан расскасуудай, шүлэгүүдэй суглуулбаринууд тэрэ үедэ ехэ олоор гараа. Х. Намсараевай «Жаргалта үдэр», Ж. Тумуновай «Шэнэ шүлэгүүд», Ц. Галсановай «Шэнэ тарян», «Байгалай үмэнэхи наран», Ц. Цыдендамбаевай «Үглөөгүүр», Ц. Жимбиевэй «Түрүүшын буразда» гэхэ мэтын шүлэгүүдэй суглуулбаринууд тэрэ үедэ барлагдажа, олон түмэнэй hонирхол үүсхэhэн байха юм. Эдэ суглуулбаринууд соо толилогдоhон Х. Намсараевай «Ажалай герой», «Наян наhатай Балдан Жехеевтэ», Ж. Тумуновай «Бидэ паровоз бүтээнэбди», Ц. Галсановай «Бүхэнэй ГЭС» гэhэн шүлэгүүд совет хүнэй ажалша hайхан сэдьхэлые магтан дуулаhан байна.

Зохёон байгуулхы ажалай халуун охёор бурьялhан тэдэ жэлнүүдтэ литература болон искусствын оршондо гүнзэгы удхатай, эрхим hайн бүтээлнүүдэй мүндэлхэ ёhотой байhаниинь эли. Гэбэшье республикын партийна организациин зүгhөө али болохо туhаламжын үзүүлэгдээгүй haa, эдэ бүхы амжалта түйлагдахагүй hэн. Тэрэ үедэ гараhан материалнууд энэ hанамжыемнай эли бодо гэршэлнэ.

Б. БАЗАРОВ,
Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй аспирант.

…иалис оронуудаар

…хин ехэ болоhон байна. Металл болбосоруулдаг станогуудые, кузнечно-прессэй түхеэрэлгэнүүдые, гагналгын техникэ, гидравлика тус нэгэдэл гадаадын худалдаа наймаанда гаргадаг юм. hүүлэй жэлнүүдтэ гадаадын худалдаанда гаргадаг эд бараанай списогтэ тоололгын-программна хүтэлбэритэй бүтээсэ ехэтэй станогууд, тусхай агрегатна станогууд, портын манипуляторнууд, промышленна роботууд болон үйлэдбэриие автомадаар хангаха бусад хэрэгсэлнүүд олон болонхой.

УЛААН-БААТАР. Монголой Арадай-революционно партиин дүрбэдэхи программые бодото дээрэнь бэелүүлгын жэлнүүд МНР-тэ социализм байгуулха замаар шухала шата болоhон байна. 20 жэлдэ программын ямараар бэелүүлэгдэhэн дүнгүүдые сорсолхо зуураа, СССР-эй болон бусад социалис гүрэнүүдэй аха дүү ёhоной туhаламжаар энэ хугасаада ороной арадай ажахын гол фонднууд арбаhаа үлүүтэй дахин ехэ болоо, нийтын ажалай бүтээсэ гурба дахин, национальна олзо орошо 1,6 дахин ургаа гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай орган «Үнэн» газетэ бэшэнэ. Дархан, Эрдэнэт, Чойбалсан, Хүтэл гэhэн шэнэ промышленна түбүүд урган бодоо. Монгол агарна орон байhанаа индустриально-агарна орон болон хубилаа. Бүгэдэ нийтын хүсэд бэшэ дунда hуралсалда оролго бэелүүлэгдээ. Элүүрые хамгаалгын болон соёлой хэмжээн шэнэ шатада хүргэгдөө. Арадай ажахын шухала hалбаринуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэдэй национальна кадрнуудые бэлдэхэ hайн бааза байгуулагдаа.

ПХЕНЬЯН. КНДР-эй ниислэл хотоhoo холо бэшэхэнэ Мангендэ гэжэ газарта нэгэ миллион дүрбэлжэн метр талмайтай спортивна хото барилдажа байнхай. Тэндэ спортивна hайндэрнүүд, спортивна ехэ мүрысөөнүүд, тэрэ тоодо уласхоорондын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Энэ хото барихын тулада Пхеньянай тус район дэмы шэлэгдээ бэшэ. Эндэхи сэбэр агаар, Тэдонган мүрэнэй эрьедэхи шугы бурганhан хүнүүдэй амархада таарууюм. Янгак арал дээрэ 30 мянган хүнэй hууритай стадион, тус тустаа 2—3 мянган хүнэй hууритай 9 спортзал республикын архитекторнууд барихаар хараалаанхай. Спортсменүүдэй hорилго хэхын тула футбол, теннис, гандбол наадаха талмайнууд түхеэрэгдэхэ, мүн тамаралгын бассейн, хүнгэн атлетикын зал баригдахаар хараалагданхай.

hүүлэй үедэ республика дотор спорт хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Нампхо, Чхонджин, Хамхын, Хэджу гэhэн ороной бусадшье томо городуудта спортивна хотонууд болон талмайнууд хүдэлдэг болонхой.

(ТАСС).



…ярлуулжа хабсаргагдаhан «М» …йнциг хотодо үнгэргэгдэдэг …дэй заншалта газарай үүдэ… …оной анхарал татадаг. Байг… августын 31-дэ эндэ уласхоо… …наарай выставкэ нээгдэхэнь.

Машина бүтээлгын мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүд болон түрүү технологи тэндэ харуулагдаха юм. Выставкэдэ хабаадаха социалис аха дүү оронуудай дунда Советскэ Союз эгээл томо хабаадагша юм.
АДН—ТАСС-ай фото.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

ЭДИРШҮҮЛ ТУҺАЛНА

Түнхэнэй совхозой Могой-Горхон гэжэ hууринай сабшалан дээрэ дүй дүршэлтэй ажалшан Саян Лопсонович Базаровай хүтэлбэри доро үбhэшэдэй оньhожоруулагдамал звено ажаллана. Звеногой 19 гэшүүдэй 10-ниинь Горхоной дунда hургуулиин hурагшадhaa бүридэнэ. Тус hурагшад бүгэдөөрөө Түнхэнэй хүүгэдэй спортивна hургуулиин филиал болохо Горхоной дунда hургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэhэн барилдаанай секцидэ hорилго хэдэг юм.

Зунайнгаа амаралтын үедэ үхибүүд түрэл совхоздоо туhа хүргэдэг hайхан заншалтай. Эдир барилдаашадые СССР-эй спортын мастер Сергей Ешеевич Арданов хүтэлбэрилнэ, үбhэ бэлэдхэлгын хүдэлмэритэй танилсуулна.

Энэ звено 2800 центнер үбhэ бэлэдхэжэ совхоздоо тушааха түсэбтэй юм. Звено бухыдаа 2150 центнер үбhэ hурилэнхэй. Августын эхин багаар үдэр бүхэндэ ороhон хура бороо тэдэнэй хүдэлмэридэ ехэ haад ушаруулаа. Хэды тиигэбэшье звеногойхид түсэбтэ даабаряа бэелүүлхэ зорилготойгоор оролдосотойгоор ажаллаа.

— Абаhан уялгаяа дүүргэхэл ёhотойбди,— гэжэ звеногой политинформатор, Горхоной дунда hургуулиин физкультурын багша Николай Дымбрылович Намсараев хэлэнэ.

— Эдир барилдаашад үбhэ hурилжэ, гараар сабшажа, тон hайн hорилго хэнэ, тэдэнэр оролдосотойгоор, эршэтэйгээр ажаллана,— гэжэ үбhэшэдэй звеноо хүтэлбэрилэгшэ С. Л. Базаров хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ Түнхэнэй совхоз hургуулиин реформо бэелүүлэн, ажалай болон амаралтын лагерь барижа, нютагайнгаа hургуулиин хүүгэдтэ дамжуулаа.

Ажалдаа эрхимээр хандадаг аха дүү Намсарай, Виктор Доржиевууд, Лопсон-Доржо Убушеев, Баяр Хартаев, Баяр Сыбенов, Түмэн Байминов, Баян Голышев, Жигжид Салданов гэгшэдэй хүсэл оролдолгые тэмдэглэхээр.

З. АРИМЕНОВ,
СССР-эй спортын мастер, эдир барилдаашадай тренер.

ТАСС · АПН · ХИЛЫН СААНАҺАА

БУХЫ ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ АША ТУҺАДА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой совет телевиденеэр хэhэн Мэдүүлгые элдэб оронуудай политическэ болон нийтын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд үргэнөөр шэнжэлэн тайлбарилхадаа, нигэжэ тэмдэглэнэ: Социалис гүрэн байhан туладаа, ядерна зэбсэгтэй орон байhан туладаа Советскэ Союз бүмбэрсэг дэлхэйе арпалан абархын тула бүхы юумэ хэнэ, ядерна буу зэбсэгүүдые хуряалгын бүтэмжэтэй hайн, ехэ программа табина, шэнэ политика — бодото байдалай, эб найрамдалай ба харилсаа холбооной политика бэелүүлхын түлөө тамсэнэ, дай журөөдэлгые hуларуулха, үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтые hайн тээшэнь хубилгаха арга олгоhон ехэ алхамуудые хэнэ. Ядерна туршалгануудые болюулха тухай асуудалда США-гай хангалтагүй хандаса дэлхэй дээрэ эрид буруушаагдана.

БЕРЛИН. Ядерна туршалгануудые нэгэ талаhaa болюулалгын болзорые 1987 оной январиин 1 болотор hунааха тухай Советскэ Союзай шиидхэбэриие үндэрөөр сэгнэнэбди гэжэ СЕПГ-гэй болон Даниин социал-демократическа партиин делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд — СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Г. Аксен, гадаадын политикын ба аюулгүй байдалай асуудалнуудаар СДПД-гэй түрүүлэгшэ Л. Будтц эндэ болоhон уулзалга дээрэ хэлэбэ. Совет-американ хөөрэлдөөнүүд тодорхой үрэ дүнгүүдые үгэхэ аабза гэжэ этигэн найдажа байhанаа тэдэнэр мэдүүлээ.

ГАВАНА. Ядерна туршалгануудые нэгэ талаhaa болюулалгаяа hунааха тухай СССР-эй шиидхэбэри хадаа эб найрамдалай хэрэгые Советскэ Союзай баримталан бэелүүлдэг байлгын шэнэ гэршэ жэшээ болоно гэжэ Пренса Латина гэдэг мэдээсэлай агентство сэгнэнэ. Үхэлэй аюулта буу зэбсэгhээ бүмбэрсэг дэлхэйе сүлөөлхэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха хүсэлэнтэй байhанаа Советскэ Союз дэлхэйн арад түмэндэ үшөө дахин элирхэйлэн харуулба гэжэ агентство заана.

БЕЛГРАД. Ядерна туршалгануудые болюулха болзорые нэгэ талаhaa ерэхэ жэлэй январиин нэгэн болотор hунааха гэhэн СССР-эй шиидхэбэри тон шухала удха шанартай алхам болоно гэжэ ТАНЮГ агентство тэмдэглэнэ. Энэ шиидхэбэриие Югославиин болон уласхоорондын олониитэ сэдьхэлээ ханангяар hайшаан угтаба. Советскэ Союзай шэнэ алхам СССР-эй болон США-гай хоорондохи хөөрэлдөөнүүдтэ шухала түлхисэ болохо байна.

НЬЮ-ЙОРК. Ядерна туршалгануудые нэгэ талаhaa болюулха тухай Советскэ Союзай шиидхэбэриие халуунаар hайшаажа байhанаа ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяр мэдүүлбэ. hаяын бусад дурадхалнуудтай хамта совет hүүлшын үүсхэл али алинда таарамжатай арга боломжо олгохо юм гээд этигэн найдажа байhанаа тэрэ мэдүүлээ.

ВАШИНГТОН. Эй-би-си гэдэг телекомпаниин дамжуулhанай ёhoop, дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга дээрэ ядерна туршалгануудые болюулха тухай хэлсээндэ гараа табиха тухай М. С. Горбачевой дурадхал тухай журналистнуудай асуудалнуудта Сагаан байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй аппарадай хүтэлбэрилэгшэ Д. Риган харюусахадаа, США «ядерна буу зэбсэг туршалгануудые бүгэдэ нийтээрээ бүрин хүсэдөөр хориха тухай договорые буруушаанагүй, үргэн ехэ хиналта шалгалта тогтоонгүйгөөр иимэ договор баталалгые буруушаана гэжэ баталба». Гэхэтэй хамта Советскэ Союз хиналтын түлөө, харин Вашингтон буу зэбсэгүүдые хуряаха дурагүйгөө мэдүүлжэ байhаниинь элитэ.

Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэhэн Мэдүүлгые hайшааха шухала гэжэ сенатор Э. Кеннеди мэдүүлээ. Энэ шиидхэбэри шэнэ үхэлэй аюулта ядерна буу зэбсэгүүдые байгуулха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха талаар үшөө нэгэ арга бэдэрхэ алхам хоёр ороной урда нээхэдээ болохо байна.

ПАРИЖ. Ядерна туршалгануудые болюулалгые hунаахадаа, совет хүтэлбэрилэгшэ hайхан хүсэл эрмэлзэлэй үшөө нэгэ алхам хэбэ гэжэ «Монд» газетэ бэшэнэ. Р. Рейгантэй хөөрэлдөөнүүдые хэлгын ходы бэрхэшээл түбэгүүдтэй байгаашье haaнь, тэрэ шахардуу шанга байдалые hуларуулгын шэнэ үедэ тохёолдуулагдаhан этигэл найдалые буруу hүргэхые хараалнагүй. США-тай хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ байhанда Москва этигэн найдана. Совет үүсхэлнүүд хадаа номнолто ябуулга болоно гэжэ США-гай тоолодог байhаниинь дэмы. Москвагай алхамууд США-гай президентые орёо байдалда оруулба гэжэ «Либерасьон» газетэ бэшэнэ. Ядерна туршалгануудые болюулха тухай хөөрэлдөөнүүдhээ арсахань Сагаан байшанда ехэл хүндэ байха.

СТОКГОЛЬМ. Ядерна тэhэлэлгэнүүдые болюулалгаяа саашадань hунааха тухай Советскэ Союзай шиидхэбэриие Швециин правительство сэдьхэлээ ханангяар угтаба гэжэ Швециин премьер-министр И. Карлссонай мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

* * *

Нидерландын, Японой, Индиин, Мексикын олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд, гүрэнэй болон нийтын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад совет хүтэлбэрилэгшын хэhэн Мэдүүлгые шэнжэлэн тайлбарилхадаа, эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ бүтэмжэтэй hайн хубита болоно гэжэ мэдүүлэб.

ГЕНЕРАЛ МАККАРТНИ — ЗАМБУУЛИНАЙ ТҮБЫЕ ТОЛГОЙЛОГШО

НЬЮ-ЙОРК. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ бүхы американ программануудые, замбуулинай эрдэм, техникын түйлалтануудые Пентагоной мэдэлдэ гүйсэд оруулха ээлжээтэ алхам Рейганай захиргаан хэбэ. Генерал-лейтенант Форрест Маккартниие Флорида штадай Канаверал хушуундахи Дж. Кеннедиин нэрэмжэтэ замбуулинай шидэлгэнүүдэй түбэй шэнэ директорээр томилхо тухай Аэронавтика болон замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар национальна управлени (НАСА) соносхоо. Долоон жэлhээ үлүү саг соо түбэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилпэн Ричард Смидые тэрэ энэ граждан тушаалда hэлгэhэн байгаа.

Урда тээнь Маккартни түрүүлэн доботолго хэхэ МХ гэдэг түбиинүүд хоорондын ядерна ракетэнүүдые зохёон бүтээхэ программые хүтэлбэрилээ hэн. 1983 оной майhaa хойшо тэрэ США-гай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй замбуулинай шэнжэлгэнүүдые хүтэлбэрилhэн юм. Замбуулинай дайдада тодхогдон табигдаха олохон шэнэ түхеэрэлгэнүүдые байгуулха уялганууд энэ управленидэ даалгагдаhан байгаа. Тиигэжэ Маккартни жэлэй эхинhээ хойшо НАСА-дахи хүтэлбэрилхы тушаалда томилогдоhон дүрбэдэхи сэрэгэй дээдэ тушаалта болоно.

ДАНИЭЛЬ ОРТЕГЫН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ГАВАНА. Хоёр ороной хоорондохи харилсаанай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула Никарагуатай хөөрэлдөөнүүдые хэхыень Никарагуагай президент Даниэль Ортега США-гай правительствые дахинаа уряалба. Пренса Латина агентствын мэдээсэлhэнэй ёhoop, Санто-Доминго хотодо болжо байhан пресс-конференциин үедэ Никарагуагай хүтэлбэрилэгшэ үгэ хэлэхэдээ, нигэжэ мэдүүлбэ. Доминиканска Республикын президент Хоакин Балагерай тушаалдаа ороhонтой дашарамдуулан, тэрэ эндэ ерээ hэн.

Хоёр талые hонирхуулhан асуудалнуудые, жэшээнь, нэгэ нэгэнээйнгээ аюулгүй байдал хангаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула Вашингтоной хөөрэлдөө хэхэ эрилтэ табинабди гэжэ Д. Ортега мэдүүлбэ. США-гай мэдүүлдэгэй ёhoop, Сандинис правительство контрреволюцитай хөөрэлдөө хэхэгүй юм. Ушаръынь юуб гэхэдэ, Гондураста, Коста-Рикэдэ шэбээлдэг контрасуудай бааданнуудта Рейганай захиргаан мүнгэ hомолдог байна. Никарагуатай дотоодын байдалые манай правительство США-тай зүбшэн хэлсэхэгүй юм гэжэ Д. Ортега тэмдэглээ. Юуб габэя, орон бүхэн өөhэдтэнь эгээл таарамжатай политическэ байгуулалтые шэлэхэ эрхэтэй бшуу.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ФОТОКОРРЕСПОНДЕНТ БОЛОХО ГЭЭ ҺАА...

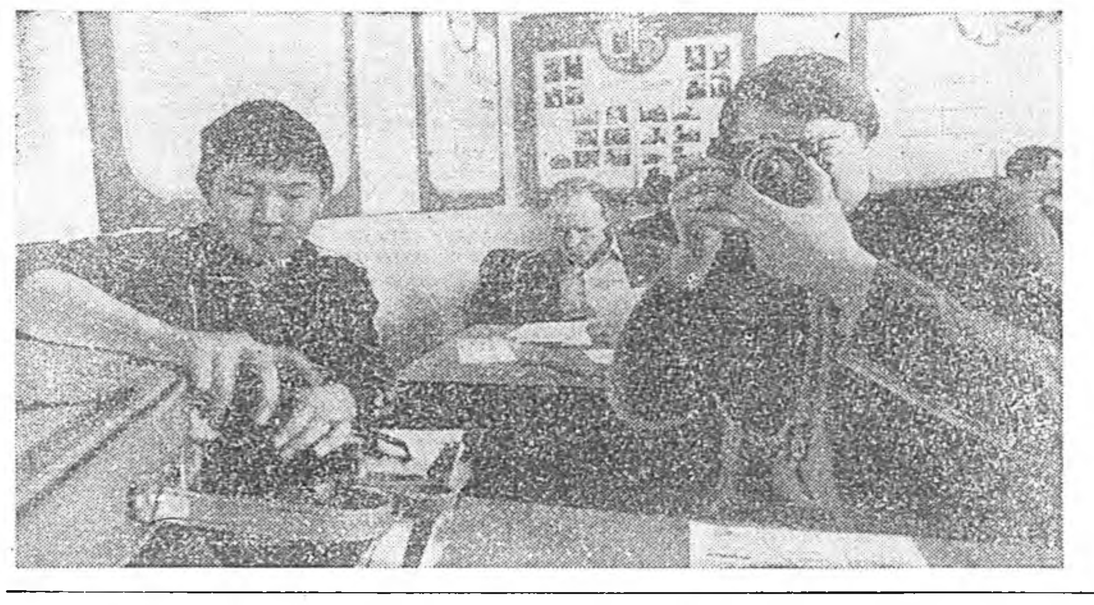
Башкирай АССР-эй ниислэл Уфа хотын полиграфическа училищиин (1-дэхи СПТУ) дэргэдэ фотокорреспондентнүүдэй отделени бии болгогдонхой. Газетэ болон журналда хүдэлхэ мэргэжэлтэдые арбан долоон жэлэй туршада тэрэ отделени бэлдэнэ. Ерээдүйн фотокорреспондентнүүдэй һуралсал нэгэ жэл соо үргэлжэлдэг юм. Тиигэжэ нэгэ жэлэй туршада һурагшад фотографиин нюусануудтай танилсана, мүн олон ондоо предмедүүдые үзэнэ, шудална. Жэшээлхэдэ, уран зурагай искусство тухай һайнаар мэдэхэ болоно. Мүн тиихэдэ мүнөө үеын гол шухала, орёо предмет болохо информатикын болон тоолон тодорхойлолгын эхин үндэһэтэй һурагшад танилсана. Нёдондо жэлһээ энэ шэнэ предмет шудалдаг болонхой. Арбадахи класс дүүргэһэн 17—24 наһатай хүнүүд энэ отделенидэ һураха аргатай.

РСФСР-эй профтехобразованиин габьяата хүдэлмэрилэгшэ, үйлэдбэриин һуралсалай мастер Родион Данилович Мамлеев фотографай мэргэжэлтэй танилсуулна. Тиихэдэ Башкирай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Галина Карловна Калинченкын хэшээлнүүд һонирхолтойгоор үнгэргэгдэдэг.

Совет ороной зүг бүхэнһөө шахуу хүнүүд эндэ һурадаг: Москваһаа, Алма-Атаһаа, Хабаровскһаа, Ташкентһээ, Новосибирскһээ... Мүнөөшье жэлдэ августын 30 болотор училищи хүнүүдые һургахаяа абаха юм.

Эндэ һураха хүсэлтэй хүнүүд училищиһаа дуудалгатай, мүн газетын редакцитай ёһотой хэлсээ баталһан байха зэргэтэй. Жэшээнь, районно газетэһээ һурахаяа ошохо гээ һаа, тэрэл газетэтэеэ хэлсээ баталха зэргэтэй.





Училищиин адрес:

450001 г. Уфа — 1, бульвар Хадии Давлетшиной, 3. СПТУ-1 (полиграфистов)

Эндэ фотокорреспондентын мэргэжэлһээ гадна линотипист, наборщик, печатник переплетчигой мэргэжэл шудалхыень һургуули дүүргэгшэдые училищи урина.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Фотожурналистикын хэшээлэй үедэ Баир Санданов (Шэтэ) Рустам Зубайдулин (Уфа). 2. Ородой уран зурагай искусствын түүхын хэшээлэй үедэ.

Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фототекст.

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ ХАРИЛСААН

Венгриин Арадай Республикын телевидениһээ Янош Матта түрүүтэй кино буулгадаг бүлэг журналистнууд манай республикада айлшаар ерэбэ. Аха дүү ороной ажалшадай Сибириин далайгаар һонирходог болоһон тухай, мүн хариин оронуудтай хани холбооноймнай улам бүри үргэдэжэ байһан тухай энэ ушар гэршэлнэ.

Манай ороной Түбэй телевидениитэй хамта венгр журналистнууд телевизионно хоёр ондоо программа зохёон буулгаха юм. Тэдээн сооһоо нэгэниинь Байгал нуурай байгаалиие сахин хамгаалгада зорюулагдана. Нүгөөдэнь Буряад ороной экономическа болон социальна хүгжэлтын, хүн зоной ээрдэм шэнжэлгын болон соёлой амжалта, түйлалтануудтайнь, ажабайдалтайнь, харагшадые танилсуулха хүсэлэнтэй.

Венгриин телевидениин хүдэлмэрилэгшэд манай республикын ажалшадтай, хүтэлбэрилэгшэдтэй хани ёһоной уулзалга үнгэргэхэ юм.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Саганов айлшадаа хүндэмүүшэ ёһоор угтан абажа уулзаа. Эдэнэр Байгал шадарай Баргажанай заповедник соо, Чивыркуйска тохойдо, Ушканье аралнууд дээрэ, Посольско нуурмайда, заримдаа уһан доро кино буулгахаар хараална. Мүнөө Венгриин Арадай Республикын телевидениин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Ахын райондо айлшална.

Аха дүү оронһоо ерэһэн венгр журналистнууд манай республикада хэдэн арбаад хоногой туршада айлшалха юм.

Н. ДАГБАЕВ.

«СЭЛЭНГЭ»—«ТОРПЕДО»—2:0

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнуудай дунда хоёрдохи дүхэригэй уулзалганууд эхилбэ. Улаан-Үдын «Сэлэнгэтэй» наадахаяа Рубцовскын «Торпедо» командын футболистнууд ерэһэн байгаа.

Айлшаар ерэһэн команда байгша онойнгоо уулзалгануудта һулаар наадана. Рубцовскын тракторна заводые түлөөлһэн эдэнэр үнгэргэгдөөд байһан 13 уулзалгаһаа дүн хамта 10 очкотой, мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлнэ. Улаан-Үдын футболистнууд Рубцовскодо хабар наадахадаа, уулзалгаяа 3:2 гэһэн тоотойгоор илажа ерээ һэн.

Харин мүнөө хэр наадагша ааб гэһэн асуудал стадиондо сугларагшадай анхарал татаха ёһоороо татаа. Юуб гэхэдэ, «Торпедо» командын футболистнууд байгша ондо РСФСР-эй Кубогта хүртэхын түлөө манай зонын футболистнуудай дунда эхилһэн наадануудые эрхим бэлэдхэлтэйгээр, һайнаар үнгэргэбэ. Эдэнэр, Тюмениин «Геолог», Барнаулай «Динамо», Омскын «Иртыш» командануудые шүүһэн байба. Тиигэжэ РСФСР-эй зонын кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

«Торпедо» 90 минутын туршада «Сэлэнгын» футболистнуудтай наадахадаа, һайн бэлэдхэлтэй, хурдан, солбон футболистнуудтай байһанаа харуулаа.

Үдэшын 6 час 30 минутаһаа эхилһэн наада харахаяа футболой наадаэр һонирходог Улаан-Үдэ хотын ажалшад стадиондо суглараа. Сугларааашье гэжэ даа... «Сэлэнгэ» командын һүүлэй үедэ һулаар наадажа эхилхэдэ, стадиондо сугларагшадай тоо хараа байса үсөөрөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиигэбэ яабашье «Сэлэнгэ» командын футболистнууд энэ удаа добтолго, хамгаалгаяа яһала шадамар бэрхээр эмхидхэжэ шадаа. Эндэ Александр Алферов, Сергей Иванов, Владимир Чумаков, Леонид Иванов гэгшэд айлшадай тала руу ээлжээ ээлжээгээр добтолоо. Наадаанай эхилһээр 35-дахи минутын ябажа байхада Сергей Иванов тоо нээжэ, командаяа урагшань гаргаба. Буланһаа бүмбэгэ сохиһон А. Алферов тэрэнээ сэхэ ворота хүндэлэн ябуулжархиба. Энэ үедэ воротада дүтэ ерэһэн С. Иванов толгойгоороо бүмбэгэ залажархёо ха юм.

Наадаанай хоёрдохи хахадта манай футболистнууд яһала булюугаар наадажа эхилэв. Сергей Ивановой ээлжээтэ добтолгодо орожо ябаада, айлшадай хамгаалагша Виталий Арженцев хүлөө табижа үгэхэдөө, тэрэниие воротагайнгаа хажууда унагаажархёо. Айлшад 11 метрэй ялын бүмбэгэ воротa руугаа сохюулха болобо. Энээниие сохиһон манай командын капитан Сергей Кокорин хүлеэгдээгүй алдуу хэжэрхёо. Һулаар сохиһон бүмбэгыень айлшадай вратарь Владимир Грынгазов амархаар абаа.

Энээнэй удаа Сэлэнгын футболистнууд үшөө дахин добтолгодо орохёдоо, уулзалгынгаа тоо 2:0 болгожо шадаба. Энэ бүмбэгые Александр Алферов сохижо оруулаа. Яаха аргагүй диилдэһэнээ мэдэрһэн айлшадай футолистнууд наадаанай талмай дээрэ элдэб ааша гаргажа, мүрысөө үнгэргэһэн бүхэсоюзна категориин судья Александр Мартынушкинай зүгһөө зэмэдэ хэдэн удаа ороо. «Сэлэнгын» футболистнууд энэ уулзалгаяа 2:0 гэһэн тоотойгоор дүүргэжэ, хоёр очко өөртөө бэшүүлбэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Институтда орохо шалгалтануудай хүлгөөтэй саг үнгэрбэ. Мүнөө жэлдэ Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институтда ороһон залуушуулай олонхидынь хүдөө нютагуудһаа ерэһэн хүбүүд ба басагад болоно. Урда жэлнүүдтэ орходоо, мүнөө жэл колхоз, совхозуудай эльгээһэн стипендиадуудай тоо һураггүй олон байгаа. Ажахынуудай стипендиат боложо ерэһэн гушан найман хүбүүд ба басагад библиотекэдэ, клубта хүдэлхэ мэргэжэлнүүдые шудалха болобо.

Стипендиат — найдамтай студент. Эдэнэр институдаа дүүргэһэнэй удаа нютагтаа хүдэлхэ юм. Март һарада республикын Соёлой министерствын туһаламжаар колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй харилсаа холбоотой боложо, манай институтда һураха дуратай хүбүүд ба басагадаа стипендиат болгон эльгээхыень гүйгаабди. Тиигэжэ хүдөө нютагуудһаа ерэһэн олон студентнүүдтэй болообди.

АЖАХЫН СТИПЕНДИАДУУД ОЛОШОРНО

Республикын Соёлой министерствын хүдэлмэрилэгшэд бэлигтэй хүбүүд ба басагадые оложо, ехэ туһа хүргөө. Хүгжэмдэ, дуунда, хатарта дуратай залуушуулые, ерээдүйн һайн мэргэжэлтэдые элирүүлхэ — соёлой байшангай хүтэлбэрилэгшэдэй уялга. Энэ хэрэгтэ эдэ жэлнүүдтэ анхарал илангаяа ехээр хандуулагдаха болоно.

О. БАРАНОВ,
Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай шалгалтын комиссиин харюусалгата секретарь.

ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

◇ Республикын ипподром дээрэ мүнөөдэр үдэрэй нэгэ часһаа моридой урилдаан, хотын ажалшадай сэнгэлгэ үнгэргэгдэнэ.

◇ Ажалай Улаан Тугай ордентэ авиационно заводой стадион дээрэ «Элүүр энхын» үдэр үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ эмхидхэгдэһэн хэмжээ ябуулгануудай дунда 300, 1000 метрэй зайда урилдаан үглөөнэй 10 часһаа эхилхэ юм. Урилдаанда һургуулиин һурагшад, наһатайшуул олоороо хабаадалсаха.

◇ Комсомолой арал дээрэ үнгэргэгдэдэг хотын ажалшадай сэнгэлгэ, амаралтын хаһые хаалгада зорюулагдаһан ехэ программатай мүрысөөнүүд хараалагдана. Эндэ волейбол, баскетбол, футболоор мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ, Железнодорожно районой предприятинуудай уран һайханай бүлгэмүүдэй концерт, наадан дэлгэгдэхээр хараалагдана. Бүхы хэмжээ ябуулганууд үдэрэй 11 часһаа эхилхэ юм.

▲ Советскэ Союзай Геройнууд Дарма Жанаевай, Сергей Орешковэй нэрэмжэтэ паркнууд соо үглөөнэй 10 часһаа «Амаралтын үдэрэй» клубууд һонин программа ажалшадта дурадхана. Үдэшэ хатар, залуушуулай зугаа наадан эмхидхэгдэхэ юм.

▲ Улаан-Үдэ хотын Революциин талмай дээрэ номуудай «Туяа» гэжэ һайндэр үглөөнэй 10 часһаа үнгэргэгдэхэ. Энэ һайндэртэ республикын уран зохёолшод, поэдүүд, хабаадажа, номуудые худалдан абагшадтай хөөрэлдэхэ, уулзаха болоно.

▲ Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтой аяншалгануудые дурадхана. Жэшээлхэдэ, гуталай фабрикын, геофизическэ экспедициин, «Востоксибводхозой», мүн Москва, Ярославль, Устинов болон бусад городуудһаа манай Улаан-Үдэ хото ерэһэн бүлэг аяншалагшад теплоходоор Новоселенгинск ошохо, хотын музейнүүдтэ хүрэхэ, түүхэтэ газарнуудтай танилсаха.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

1986 оной августын 17-до үнгэргэгдэһэн 33-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени соносолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 702.511 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (14 карточка) таагшад—3.625 түхэриг, дүрбэн номер (1 150 карточка) таагаан хүнүүд — 54 түхэриг, гурбан номер (24 475 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 5.858.967 билет ороо. Табан номер (15 карточка) таагаан хүнүүд — 10000 түхэриг, дүрбэн номер (1.976 карточка) таагшад — 298 түхэриг, гурбан номер (101.829 карточка) таагаан хүнүүд 10 түхэриг абаха. 33-дахи тиражай биледүүдээр. 24-һөө 33-дахи тираж хүрэтэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд сентябриин 1-һээ октябриин 1 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ТЕЛЕВИДЕНИ

(Августын 24-һөө 30 хүрэтэр)

Хүндэтэ нүхэдүүд! Улаан-Үдын телевидениин студиин ээлжээтэ «Эршэдхэлгэ-90» гэһэн дамжуулга республикын түмэр замай хүгжэлтэдэ зорюулагдана. Түмэр замай транспортын, пассажирнуудые хангаха талаар хүдэлмэри тушаа асуудалнуудаа, дурадхалнуудаа, шүүмжэлхы ажаглалтануудаа августын 25-най, 26-най үдэрнүүдтэ үглөөнэй 9 часһаа

ВОСКРЕСЕНИ, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Ритмическэ гимнастика. 10.15—Баримтата фильм. 10.25 — «Спортлотогой» 34-дэхи тираж. 10.35—«Будильник». 11.05—«Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.05—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.35 — «Аяншалагшадай клуб». 13.35—«Хүгжэмтэ киоск». 14.05—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.05—Хүүгэдэй энеэдэ наадаанай «Ералаш» киножурнал. 15.15—«Жизнь на земле» — 13 серитэй баримтата фильм. (Англи). 10-дахи сери. «Тема с вариациями». 16.10—Спортын уһанай зүйлнүүдээр дэлхэйн чемпионат. 16.30—«Таанад энээниие хэжэ шадахат». 17.15 — Рязаниин областиин «Искра» һуурин тосхоной соёлой-спортивна комплексын хүдэлмэри тухай. 18.05 — «Совет газар дээрэ уулзалга». 18.20—«Музейнүүд болон выставкын залнуудаар». 18.50 — «Манай саад». 19.20—Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.05 — Мультфильм. 20.40—«Дуун-86». 21.05—«Неизвестный Чаплин» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 22.00 — Время. 22.35—Джазай хүгжэм. 23.55—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!». 9.20 — «Возврата нет»—уран һайханай фильм. 10.50—«Ород хэлэн». 11.20 — Омскын телестудиин программа. 12.20—«Планета «Наташа» —баримтата фильм. 12.40 —

ПОНЕДЕЛЬНИК, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

9.00 часһаа 17.40 хүрэтэр заһабари хэгдэхэ.

Улаан-Үдэ. 17.40 — «Контакт» гэһэн дамжуулга. 18.30 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряадаар). 19.00 — Экономикын талаар шэнжэлэл. 19.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 20.15 — «Хурдадхалга». 20.45 — «И. Франкогой адли нэрэтэй драмаар «Украденное счастье» — уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — «Украденное счастье» — уран һайханай фильм. 2-дохи сери.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Үглөөнэй 9.00 часһаа 19.00 час болотор заһабари хэгдэхэ.

Москва. 19.00 — «Эжын һургуули». 19.30 — Мультфильм. **Улаан-Үдэ.** 19.45 — Соносхолнууд. 19.55 — Буряадай телевидениин программа. (1986 оной июлиин 1-дэ Түбэй телевиденеэр харуулагдаһан). **Мо-**

ВТОРНИК, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Украденное счастье» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 12.05 —«Дохёогоо үгыт, горнистнууд!». 12.35 — Шэнэ һонин. (12.40 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Ускоряя времени шаг» — баримтата фильм. 16.40 — «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 17.15 — Ахалагша классайхидта уран зохёолой викторинэ. 18.25 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.55 — «Твоей памяти, Саманта» — баримтата фильм. **Улаан-Үдэ.** 19.15 — Мультфильм. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ. **Улаан-Үдэ.** 20.00 — «Совет Росси» — киножурнал. 20.10 — «Социалис мүрысөө эмхидхэлгэ тухай». Дүй дүршэл болон шиидхэхэ асуудалнууд. **Москва.** 20.55 — «Ородой искусство». Василий Суриков. 22.00 — «Время». 22.35 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 22.45 — А. П. Чеховэй адли нэрэтэй рассказаар «Человек в футляре» — уран һайханай фильм. 00.05 —Баримтата фильм. 00.15 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.10 — Баримтата фильм. 9.35 — Мультфильм. 9.45 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Элшэ хүсэнэй институдай директор Ю. Н. Руденкэтэй һурагшад уулзаха. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Физикэ ба техникэ» — һурагшадта дамжуулга. 11.30 — Воронежой телестудиин программа. 12.35 — «Звуки города». Дж. Планкеттэй адли нэрэтэй романаар 7 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 14.15 — Француз хэлэн. 14.45 — Концерт. 15.05 — «Ород

СРЕДА, 27

СОВЕТ КИНОГОЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — «Пакет» — уран һайханай фильм. 10.55 — «Максим Горецкий. Аллея жизни» —баримтата фильм. 11.25 — «Человек в футляре» — уран һайханай фильм. 12.45 — Скрипкын хүгжэмэй концерт. 13.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 14.15 — Шэнэ һонин (14.20 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.45 — «Стратегия Победы» гэжэ олон серитэй циклһээ «Грозное лето» фильм. 17.00 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». **Улаан-Үдэ.** 18.15 — «Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». 1986 оной августын 16-да болоһон хонишодой республиканска зүблөөнһөө репортаж. **Москва.** 19.15 — «Хүн ба хуули». Соёлой хүшөөнүүдые хамгаалха тухай. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Үдэ.** 20.00 — «Байгал» —мэдээсэлэй программа. **Москва.** 20.25 — «Осенний марафон» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Кинопанорама. Уран зохёолшо Ю. Нагибин дамжуулгые хүтэлхэ. 00.05 — Баримтата фильм. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.30 — Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.45 — Зелена-Гура хотын хүүгэдэй уран һайханай коллективүүдэй концерт. 10.45 — Дээдэ һургуули: шэнэдхэн хубилгалгын асуудалнууд. 11.15 — Симфоническа хүгжэмэй концерт. 11.50 — А. Сент-Экзюпери. «Маленький принц». 1-дэхи хубинь. 12.30 — Немец хэлэн. 13.00 — «Звуки города» — долоон серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи, 4-дэхи сери (Ирланди). 14.30 — «Бултадаа эбтэй зетэй бүлэ». 15.00 — «Циркын артист Игорь Петрухин». 15.30 — Шэнэ һонин. **Улаан-Үдэ.** 17.30 — Соносхолнууд. 17.40 — Хүүгэдэй шэ-

ЧЕТВЕРГ, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—«Аяншалагшадай клуб» 10.45—«Осенний марафон» — уран һайханай фильм. 12.15—Баримтата фильмүүд. 12.50 — Шэнэ һонин (12.55 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.35—Хүүгэдэй хореографическа ансамблиин концерт. 17.20—«Мэдэхэ, шадаха бай». 17.50 — Тбилиси хотын Ленинскэ райондо хүдэлмэришэдэй кадрнуудые яажа бэлдэдэг тухай. Улаан-Үдэ. 18.35 — «Совет Росси» — киножурнал. 18.45 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 19.05 «Миннефтегазстройн» парткомой хүдэлмэриие хубилган шэнэдхэлгын дүй дүршэл тухай министр В. Г. Чересков дамжуулгада хабаадаха. 19.40 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.55—Һуралсалай жэлые угтуулан. СССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай талаар СССР-эй Госкомитедэй түрүүлэгшэ А. П. Думачева үгэ хэлэхэ. 20.10—«Эб найрамдал ба залуушуул». 20.40 — «Повстанческая история» — 8 серитэй уран һайханай фильм (ЧССР). «Игра с огнем». 1-дэхи сери. 22.00—Время. 22.35 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 22.45 — «Дэлхэйн һониной дээжэһээ». 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.55 —Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Баримтата фильм. 9.40—Мультфильм. 9.50—«Дохёогоо үгыт, горнистнууд!». 10.20—«Хоорой хүгжэмдэ дуратайшуулда». 10.50—«Харгын аюулгүй байдалые сахиха». 11.20—Шатарай һургуули. 11.50 —А. Сент-Экзюпери. «Маленький принц». 2-дохи хубинь. 12.30—«Звуки города»—7 серитэй уран һайханай фильм. 5-дахи, 6-дахи сери (Ирланди). 13.55—Испан хэлэн. 14.25 — «Аллегро с огнем»—уран һайханай фильм. 15.50—Баримтата фильм. 16.10—Шэнэ һонин. 16.15 — «За тех, кто в море» — уран һайханай фильм. 17.40—Гнесиныхтнэй нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 18.00—«Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд». Вла-

ПЯТНИЦА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—«Повстанческая история» — 8 серитэй уран һайханай фильм. «Игра с огнем»—1-дэхи сери. 11.00 — «Ородой миниатюра». 11.20—«Эб найрамдал ба залуушуул». 11.50—Шэнэ һонин (11.55 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — «Слово о Михаиле Шолохове» — баримтата фильм. 16.20—«Ород хэлэн». 16.50—«Загадочное похищение» —уран һайханай фильм. (Венгри). **Улаан-Үдэ.** 18.10—Мультфильм. 18.20—«Һуралсалай шэнэ жэлээр». Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов үгэ хэлэхэ. 18.40 — Шэнэ һонин (буряадаар). 18.55—«Хүн ба хуули». Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэлдэ зорюулагдаһан дамжуулга. **Москва.** 19.35—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 19.55 — Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. **Улаан-Үдэ.** 20.20—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 20.50—«Повстанческая история»—8 серитэй уран һайханай фильм. (ЧССР). «Поворот». 2-дохи сери. 22.00—Время. 22.35 — «Сопот-86». Эстрадна дуунай уласхоорондын фестиваль. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00—Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Баримтата фильм. 9.40—«...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда. 10.25 «Эжын һургуули». 10.55—«Городские косари»—уран һайханай фильм. 12.00—Хүүгэдэй хатарай коллективүүдэй концерт. 12.35—«Звуки города» —7 серитэй уран һайханай фильм. 7-дохи сери. (Ирланди). 13.20—Мультфильм. 13.30 —Англи хэлэн. 14.00—Эрхүүгэй телестудиин программа.

СУББОТО, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—Баримтата фильм. 9.55—«Повстанческая история»—8 серитэй уран һайханай фильм. «Поворот». 2-дохи сери. 11.05—«Элүүр энхэ байлга». 11.50—«Шипы и розы директора Найданова»—баримтата фильм. 12.20—Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. 13.05—«Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд». К. Рождественский. 13.35—«Бултанда ба хүн бүхэндэ». 14.05—Суббото — түрэлхидэй үдэр. 14.35—Мультфильм. 14.45 —Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна хоёрдохи фестиваль. 15.15—«Хүн. Газар дэлхэй. Юртэмсэ». 16.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 16.15 — Ороной дээдэ һургуулинууд болон техникумүүдтэ һуралсалай жэлые угтуулан. СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министр Г. А. Ягодин үгэ хэлэхэ. 16.30—«Ан амитадай аймагта». 17.30 — Киномэдээсэл. 18.30—9-дэхи студи. 19.30 — «Первый парень» — уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 22.00 — Время. 22.35 — Субботын үдэшэлэн. Эстрадна дамжуулга. 00.30—Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика 9.20 — «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 9.50 —Ритмическэ гимнастика. 10.35 — «Манай саад». 11.05 — «Сто первый» — үхибүүдтэ фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 13.25—Уһан дээгүүр санаар һолжорхо спортоор СССР-эй чемпионат. 13.50 — Хүгжэмтэ этюд. 14.10—«Детство мистера Мак-

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Таряашанай гэр» — түрүү бэшэг. КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, ВЦСПС-тэ болон ВЛКСМ-эй ЦК-да. «Габшагай ажалаар дэмжэнэбди»—А. Белоусовагай статья. «Түсэбэй ёһоор»—Н. Дегтяревой статья. «Подрядай нүлөөн доро» — С. Убеевэй статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: экономикые хүтэлбэрилгэ «Тогтоолые хэды дахин дабалтайб?» — А. Праведниковай статья. «Городой ажахы» — А. Куклинай статья. «Багшын гарнууд» — А. Петровой заметкэ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Энэрхы сэдьхэлэй болон үнэн зүбэй эшэ үндэһэнүүд» — А. Елисеевагай статья. Хилын саанаһаа ТАСС-ай корреспондентнүүдэй эльгээһэн мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Иигээд ажаһуухада болохо!» — А. Праведниковай фельетон. «Мүнөө дээрээ гансал хөөрэлдөөнүүд» — М. Зыковэй корреспонденци. Телевидениин программа. Газетын мэдээсэлэй таһаг.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95. Собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, г. Закаменск — 34-33, п. Кырен — 91-7-18, г. Северобайкальск — 35-73, п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография ... ственного комитета Бурятской ... делам издательств, полиграф... ной торговли г. Улан-Удэ ул. ... Н-03606, Заказ № 195. Инде...